

RP 296/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av territorialövervakningslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det ändringar i territorialövervakningslagen. Till lagen fogas det bestämmelser som är mera exakta än de nuvarande när det gäller situationer där skötseln av ett brådskande territorialövervakningsuppdrag förutsätter att luftrummet snabbt kan tas i användning och på motsvarande sätt när det gäller de uppgifter som leverantören av flygtrafikledningstjänster har särskilt i dessa situationer. I den föreslagna lagen finns det också bestämmelser om territorialövervakningsuppdragen för cellen för luftrumsplanering och Trafiksäkerhetsverket samt om den tekniska övervakningen i luftrummet.

I lagen föreslås preciseringar av bestämmelserna om tillstånd när det gäller en främmande stats statsluftfartygs och statsfartygs ankomst till landet, om undersökning som görs från ett luftfartyg, om tillståndsvillkoren, om ändringssökande och om myndigheternas information till varandra samt nya bestämmelser om territorialövervakningens lägesbild och behandlingen av personuppgifter. Dessutom fogas det till lagen bestämmelser om utlämnandet av uppgifter till myndigheter i en främmande stat och till internationella organ. Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
1.1 Lagstiftning och praxis	3
Centrala författningar	3
Territorialövervakningsmyndigheterna och deras territorialövervakningsuppdrag ..	3
En utsedd flygtrafikledningstjänsteleverantörs territorialövervakningsuppgifter	3
Territorialövervakningsmyndigheternas övriga samverkan samt verksamhet med andra myndigheter	4
Territorialövervakningen i praktiken	6
1.2 Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i EU	7
SES och NEFAB	7
Territorialövervakningssamarbetet med Sverige	8
Projekt som gäller utvecklande av informationsutbytet	8
Ålands särställning	8
1.3 Bedömning av nuläget	9
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	10
2.1 Målsättning	10
2.2 Alternativ	10
2.3 De viktigaste förslagen	10
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	11
3.1 Ekonomiska konsekvenser	11
3.2 Konsekvenser för myndigheterna	11
3.3 Konsekvenser för miljön	12
3.4 Samhälleliga konsekvenser	12
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	12
4.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	12
4.2 Remissyttranden och hur de har beaktats	12
5 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	12
DETALJMOTIVERING	14
1 LAGFÖRSLAGET	14
3 kap. Tillståndsplikt för undersökning	14
2 IKRAFTTRÄDANDE	22
3 FÖRHÅLLET TILL GRUNDLAGEN OCH LAGSTIFTNINGSORDNING	22
3.1 Offentliga förvaltningsuppgifter	22
3.2 Skydd för privatlivet	23
3.3 Rättigheter som sammanhänger med yttrandefriheten	24
LAGFÖRSLAG	25
Lag om ändring av territorialövervakningslagen	25
BILAGA	30
PARALLELTEXT	30
Lag om ändring av territorialövervakningslagen	30

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning och praxis

Centrala författningar

Till en stats suveränitet hör dess territoriella integritet. Till försvarsmaktens centrala uppgifter hör det militära försvaret av Finland, i vilket enligt lagen om försvarsmakten (551/2007) ingår bl.a. övervakning av landområdena, vattenområdena och luftrummet samt trygghet av den territoriella integriteten.

Bestämmelser om övervakningen och tryggheten av Finlands territoriella integritet finns i territorialövervakningslagen (755/2000).

Territorialövervakningsmyndigheterna och deras territorialövervakningsuppdrag

Utöver militär- och gränsbevakningsmyndigheterna sörjer också polis- och tullmyndigheterna och dessas tjänstemän som förordnats att sköta territorialövervakning för övervakningen och tryggheten av rikets territoriella integritet. Trafikverket är territorialövervakningsmyndighet inom sitt verksamhetsområde. Också en utsedd leverantör av flygtrafikledningstjänster sköter territorialövervakningsuppdrag inom sitt verksamhetsområde.

Militärmyndigheterna har till uppgift att sörja för verkställigheten av territorialövervakningen samt för territorialövervakningsmyndigheternas samarbete. I praktiken sörjer gränsbevakningsväsendet i samband med sina uppgifter för territorialövervakningen vid gränserna till lands och till havs samt på de platser på vilka dess verksamhet enligt 4 § i gränsbevakningslagen (578/2005) inriktas.

Övriga territorialövervakningsmyndigheter deltar i territorialövervakningen i samband med sina egentliga uppgifter. De ska anmäla till militär- eller gränsbevakningsmyndigheten om en territorieförseelse eller territoriekränkning eller om hot om en sådan samt vidta de åtgärder de har till sitt förfogande för att förhindra territorieförseelsen och terri-

toriekränkningen. Bestämmelser om Trafikverkets anmälningskyldighet i anknytning till dess territorialövervakning finns också i 18 § i lagen om fartygstrafikservice (623/2005).

En utsedd flygtrafikledningstjänsteleverantörs territorialövervakningsuppdrag

När territorialövervakningslagen stiftades svarade det statliga affärsverket Luftfartsverket för luftrumsplaneringen och flygtrafik-tjänsterna. Enligt den ursprungliga bestämmelsen i territorialövervakningslagen var Luftfartsverket också territorialövervakningsmyndighet inom sitt verksamhetsområde. I lagstiftningen om Luftfartsverket (1123/1990, 1245/2005) föreskrevs om Luftfartsverkets offentliga serviceuppdrag bl.a. i fråga om produktionen av flygtrafik-tjänster och territorialövervakningen.

Luftfartsverket omvandlades till ett aktiebolag genom lag 877/2009. Enligt 1 § i lagen utfärdas bestämmelser om aktiebolagets offentliga serviceuppdrag särskilt. Enligt motiveringarna till regeringens proposition (RP 145/2009) ska de uppgifter som sammanhänger med Luftfartsverkets beredskap och de uppgifter som anknyter till försvaret beaktas i sektorlagstiftningen.

Enligt territorialövervakningslagen är en leverantör av flygtrafikledningstjänster med formen av ett aktiebolag inte en territorialövervakningsmyndighet, men den har territorialövervakningsuppdrag inom sitt verksamhetsområde.

Enligt den tidigare luftfartslagen (1194/2009) utsåg kommunikationsministeriet en leverantör av flygtrafikledningstjänster. Innan kommunikationsministeriet utsåg leverantören skulle det höra inrikesministeriet och försvarsministeriet och beakta särdragen hos de flygtrafikledningstjänster som tillhandahålls inom luftrumsblocket, en bibehållen hög säkerhetsnivå, effektiv användning av luftrummet och möjligheter att utföra uppgifter i anslutning till efterspanings- och räddningstjänst, territorialövervakning och krishantering.

Bestämmelser med samma sakinnehåll när det gäller att utse en leverantör av flygtrafikledningstjänster finns i 108 § i den nya luftfartslagen (864/2014, nedan luftfartslagen). Beslutet om att utse leverantören fattas emellertid av statsrådet.

När kommunikationsministeriet utsåg Finavia Abp till leverantör av flygtrafikledningstjänster förutsatte ministeriet att Finavia Abp i tillräcklig utsträckning skulle garantera tillgången på och kontinuiteten i fråga om tjänster bl.a. för territorialövervakningens, efterspanings- och räddningstjänstens samt den civila luftfartens behov.

Enligt 24 a § i territorialövervakningslagen ska en leverantör av flygtrafikledningstjänster meddela militär- och gränsbevakningsmyndigheterna om territorieförseelser och territoriekränkningar eller hot om sådana samt med de medel som står till buds vidta åtgärder för att förhindra territorieförseelser och territoriekränkningar.

Territorialövervakningsmyndigheternas övriga samverkan samt verksamhet med andra myndigheter

Var och en av territorialövervakningsmyndigheterna har sitt eget verksamhets- och uppgiftsområde. Utöver territorialövervakningen har dessa myndigheter mycket samarbete mellan sina verksamhetsområden.

Bestämmelser om territorialövervakningsmyndigheternas övriga samverkan finns i flera lagar. Enligt 2 § 1 mom. 2 punkten i lagen om försvarsmakten är en av försvarsmaktens uppgiftshelheter att stödja andra myndigheter, vilket innefattar bl.a. handräckning för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet och deltagande i räddningsverksamheten genom att tillhandahålla utrustning, personalresurser och sakkunnigtjänster som behövs i räddningsverksamheten.

Enligt 79 § i gränsbevakningslagen har gränsbevakningsväsendet rätt att få handräckning av försvarsmakten bl.a. i form av utrustning för efterspaning och personalresurser för efterspaning och reglering av trafiken, om det är nödvändigt för att en person som uppenbart olagligen har passerat riksgränsen skall kunna ertappas i Finland på bar gärning. Gränsbevakningsväsendet har rätt

att som handräckning av försvarsmakten också få särskild sakkunskap som behövs för att utföra en gränsövervakningsuppgift eller undersöka en gränstilldragelse.

Gränsbevakningsväsendet har dessutom rätt att av försvarsmakten få den utrustning och särskilda sakkunskap som behövs för att avvärja ett säkerhetshot som riktar sig mot ett fartyg som är till havs eller mot dess passagerare, vilket avses i lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet (485/2004).

Enligt 4 § i sjöräddningslagen (1145/2001) hör försvarsmakten tillsammans med vissa andra myndigheter till s.k. övriga sjöräddningsmyndigheter, vilka utöver gränsbevakningsväsendet är skyldiga att delta i uppgifter inom sjöräddningstjänsten. Enligt 2 mom. 6 punkten i nämnda paragraf övervakar försvarsmakten, i samband med övervakningen av den territoriella integriteten, havsområdet för att upptäcka och lokalisera olyckor och kritiska lägen samt deltar i efterspanings- och räddningsverksamhet genom att ställa sin särskilda sakkunskap, personal och materiel till förfogande.

Enligt 19 § i tullagen (1466/1994) har tullen rätt att få handräckning av andra myndigheter.

Bestämmelser om försvarsmaktens handräckning till polisen finns i lagen om detta (781/1980). Försvarsmakten ska ge polisen handräckning bl.a. för efterspaning och gripande av en person, avstängning av ett område, trafikdirigering, tillfälligt skyddande av personer och egendom, røjning av sprängladdningar samt för ett annat sådant uppdrag för vars utförande försvarsmaktens specialpersonal eller specialmateriel behövs. I sådana situationer om vilka det föreskrivs separat har polisen rätt att av försvarsmakten också få sådan handräckning som krävs för att maktmedel ska kunna användas.

Trafikverket är också en sådan VTS-myndighet som avses i lagen om fartygstrafikservice. Med fartygstrafikservice (Vessel Traffic Service, VTS) avses övervakning och styrning av fartygstrafik. Syftet med den är att förbättra fartygstrafikens säkerhet och effektivitet samt förhindra de olägenheter som fartygstrafiken orsakar miljön. VTS-myndigheten ska övervaka och styra fartygs-

trafiken utifrån en lägesbild som upprätthålls vid VTS-centret. Övervakningen grundar sig på internationella regler och den gäller handelsfartyg. VTS-myndigheten ska till vederbörande sjöfarts-, sjöräddnings-, miljö-, territorialövervaknings-, polis- eller tullmyndigheter samt vederbörande hamninnehavare rapportera om alla sådana väsentliga omständigheter som har samband med ett visst fartygs eller de på fartyget ombordvarandes säkerhet, sjöräddningen, miljöskyddet eller territorialövervakningen eller tullkontrollen och som myndigheten har observerat eller som har anmälts till myndigheten. VTS-myndigheten har enligt lagen rätt att få handräckning av försvarsmakten, gränsbevakningsväsendet, miljö-, tull- och polismyndigheten, räddningsverken och befälhavarna på statens fartyg.

Formerna för samarbetet mellan de marina myndigheterna, dvs. marinen, gränsbevakningsväsendet och sjöfartsmyndigheterna (METO-samarbetet) är etablerade sedan början av 1990-talet i synnerhet på området för övervakningen av sjöområdet och produktionen och distributionen av information i anknytning till detta. I dagens läge ingår Trafiksäkerhetsverket, Trafikverket, gränsbevakningsväsendet och marinen i METO-samarbetsgruppen. METO-samarbetet är ett samarbete som grundar sig på en överenskommelse mellan myndigheterna och där varje myndighet är verksam inom ramen för sina befogenheter. Bestämmelser om Trafikverket finns i lagen 862/2009 och om Trafiksäkerhetsverket i lagen 863/2009.

Det viktigaste samverkansprojektet är tekniskt samarbete vid den övervakning som görs på sjöområdena och den riksomfattande marina lägesbilden som produceras tillsammans på sjöövervakningens automatiska datasystem (MEVAT-systemet). Lägesbilden består av iakttagelser som marinens, gränsbevakningsväsendets och Trafikverkets sensorer (AIS-systemet, Automatic Identification System, radar, kamera, sinne) producerar och bilden sammanställs till en riksomfattande marin lägesbild vid marininstaben.

AIS-systemet är ett system som används för att identifiera ett fartyg och fastställa dess position och genom systemet kan fartygen direkt utbyta information elektroniskt med när-

liggande fartyg bl.a. om fartyget, dess position och hastighet. Samma information kan också tas emot via det landbaserade landstationsnätet. På detta sätt har myndigheterna en möjlighet att få exakt identifikations- och rörelseinformation om fartygen. Den internationella sjöfartsorganisationen (IMO) har bestämt att systemet är obligatoriskt för passagerarfartyg i internationell trafik samt för andra fartyg som överstiger en viss bruttodräktighet.

Enligt lagen om bekämpning av oljeskador (1673/2009) är försvarsmakten både en bekämpningsmyndighet och en handräckningsmyndighet. Enligt 10 § är Trafiksäkerhetsverket, försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet bekämpningsmyndigheter efter det att de har börjat bekämpa en fartygsoljeskada eller en fartygskemikalieolycka. Finlands miljöcentral ansvarar för bekämpningen av fartygsoljeskador på öppen fjärd på finskt vattenområde och i Finlands ekonomiska zon och tillsätter en ledare för bekämpningsarbetet. Det lokala räddningsväsendet ansvarar inom sitt område för bekämpningen av oljeskador på land och fartygsoljeskador. Enligt 11 § är de statliga myndigheterna skyldiga att på begäran inom ramen för sina möjligheter ge bekämpningsmyndigheterna handräckning.

Bestämmelser om bekämpningsmyndigheternas rätt till information finns i 31 § i lagen om bekämpning av oljeskador. De myndigheter som bekämpar oljeskador och fartygskemikalieolyckor har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av övriga myndigheter som deltar i bekämpningsverksamheten få uppgifter som behövs för planeringen av bekämpningsåtgärderna och som gäller dessa myndigheters aktionsberedskap samt beredskaps-, identifierings- och kontaktuppgifter i fråga om personalen. I kritiska lägen har man rätt att få bl.a. uppgifter om fartygs-trafiken och VTS- och AIS-lägesbilden ur Trafikverkets fartygstrafikservicesystem och uppgifter om övervakningen av havsområdet av försvarsmakten.

För försvarsmakten föreskrivs om förpliktelser också i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009). Enligt 12 kap. 9 § i den ska försvarsmakten ge tillsynsmyndigheterna den handräckning de behöver inom sin behörig-

het. Tillsynsmyndigheter är Trafiksäkerhetsverket, Finlands miljöcentral, närings-, trafik- och miljöcentralerna, gränsbevakningsväsendet, tullverket och polisen.

Enligt 154 § i luftfartslagen har Trafiksäkerhetsverket rätt att för utförande av de uppgifter som åligger den få handräckning av polisen, gränsbevakningsväsendet och försvarsmakten. I 167 § i luftfartslagen föreskrivs om försvarsmaktens behörighet att ingripa i ett luftfartygs färd i vissa fall. Bestämmelser om ingripande i ett luftfartygs färd med anledning av övervakningen eller tryggandet av den territoriella integriteten ingår dock i territorialövervakningslagen.

Försvarsmakten har mycket samverkan också med Finavia Abp inom tillämpningsområdet för luftfartslagen och lagen om flygplatsnät och flygplatsavgifter (210/2011). Den samverkan som bedrivs med Finavia likaså också många andra av de samverkanssituationer som refereras ovan har beröringspunkter med territorialövervakningen.

Territorialövervakningen i praktiken

Finlands territoriella integritet övervakas utan avbrott med ett övervakningssystem som täcker hela landet. I praktiken har systemet genomförts i samarbete mellan de centrala territorialövervakningsmyndigheterna, såsom refereras ovan. De uppgifter som erhålls via internationellt lägesbildssamarbete och territorialövervakningssamarbete kompletterar övervakningssystemets kapacitet.

Försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet har enligt 30 § i territorialövervakningslagen rätt att företa också teknisk övervakning i sina föreskrivna uppgifter. Den får dock inte riktas mot byggnader som används som stadigvarande bostad eller annars hemfridskyddade byggnader eller områden.

Övervakningen av den territoriella integriteten på sjöområdet och i luftrummet innebär i praktiken att upptäckter som gjorts med olika sensorer, såsom radar, bevakas och identifieras bl.a. med kameraövervakning och genom uppgifter som fås från fartygens och luftfartygen egenidentifikationsanordningar, av andra territorialövervakningsmyndigheter eller via internationellt samarbete. Alla ob-

jekt som överskrider rikets gränser samt rör sig i internationellt luftrum eller på internationellt sjöområde i Finlands närområden strävar man efter att identifiera. Om man inte lyckas identifiera ett objekt på annat sätt, identifieras det i sista hand genom att ett fartyg eller luftfartyg sänds på identifieringsuppdrag.

För att underlätta luftövervakningen har en identifikationszon för luftfarten (ADIZ) grundats, vilken förutsätter förhandsanmälan till distriktsflygledningen om flygning i territoriet.

Trafikverket meddelar övriga territorialövervakningsmyndigheter om en territoriekränkning eller hot om en sådan som verket har upptäckt i samband med övervakningen och styrningen av fartygstrafikservicen samt om annan verksamhet i strid med territorialövervakningslagen samt vidtar med till buds stående medel åtgärder för att förhindra en territorieförseelse eller territoriekränkning.

Övervakningen av den territoriella integriteten riktar sig särskilt mot statsluftfartyg, statens fartyg och militära fordon samt mot militärpersoner, vilkas ankomst till och uppehåll i landet i regel förutsätter att tillstånd har beviljats för detta.

De särskilda skyddsområdena betjänar också territorialövervakningen. De är territorialvattenområden som är viktiga med tanke på Finlands säkerhet och territorialövervakningen och de har i statsrådets förordning (1125/2000) fastställts som skyddsområden. Vissa verksamheter, såsom att dyka med dykarutrustning och fiska med fångstredskap som släpas längs havsbotten eller med tunga fångstredskap som är förankrade vid botten, är det möjligt att bedriva endast med ett sådant tillstånd om vilket bestäms i territorialövervakningslagen. Tillståndsärendet behandlas av marininstaben. Vidare har det föreskrivits att undersökning och kartläggning av havsbotten samt undersökning av marken och flygfotografering till vissa delar kräver tillstånd. Tillståndsärendet behandlas av huvudstaben.

Vid behov säkerställs rikets territoriella integritet med användning av maktmedel. Försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet kan också använda militära maktmedel, med vilka enligt 33 § i territorialövervakningsla-

gen avses sådan användning av vapenmakt med krigsmateriel som är slagkraftigare än användningen av militärpersonens personliga vapen. Enligt 34 § i territorialövervakningslagen ska alla nödvändiga åtgärder i syfte att avvärja fientlig verksamhet som medför direkt och allvarlig fara för rikets säkerhet vidtas utan dröjsmål.

Ledningen och samordningen av territorialövervakningsmyndigheternas verksamhet ankommer på försvarsministeriet.

1.2 Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i EU

SES och NEFAB

I Europeiska unionen har ett enhetligt europeiskt luftrum (Single European Sky, SES) utvecklats sedan början av 2000-talet. Syftet med projektet är bl.a. att förbättra säkerheten och effektiviteten i den allmänna lufttrafiken i Europa och minska förseningarna i flygtrafiken.

Ett av de centrala elementen i det europeiska luftrummet är grundandet av funktionella luftrumsblock (Functional Airspace Block, FAB). Med ett funktionellt luftrumsblock avses ett luftrumsblock som baserar sig på operativa krav, och som har grundats oberoende av statsgränserna.

Mellan Finland, Estland, Lettland och Norge inicks år 2012 ett avtal om inrättande av ett nordeuropeiskt funktionellt luftrumsblock (North European Functional Airspace Block, NEFAB) som en del av det gemensamma europeiska luftrummet (FördrS 93/2012; lag 93/2012). Syftet med grundandet av NEFAB är att förbättra flygsäkerheten, minska skadliga miljökonsekvenser, göra flygtrafiken smidigare samt sänka kostnaderna. Vidare är syftet med överenskommelsen att förnya strukturerna gällande luftrumsplaneringen samt skapa förutsättningar för att ta i bruk nya tekniska lösningar.

Enligt EU-lagstiftningen har medlemsstaterna möjlighet att också i ett annat EU-medlemsland eller i ett land som följer SES-lagstiftningen utnämna en tjänstetillhandahållare, som har en giltig licens för tjänsten i fråga, för att erbjuda flygtrafiktjänster i statens luftrum. Följaktligen kan tillhandahållare av flygtrafiklednings- och vädertjänster utnämnas endast en innehavare av en licens som berättigar till verksamheten och är förenlig med SES-lagstiftningen. Utnämningen kan i princip också gälla en tjänstetillhandahållare som har en licens som har beviljats i en annan stat som tillämpar SES-lagstiftningen om licensen har beviljats i enlighet med lagstiftningen.

Luftrumsplaneringen hör till statens självbestämmanderätt. Beslut om planering av luftrummet och lufttrafiken och om prioritering av trafiken fattas nationellt med beaktande av EU-lagstiftningen. I de s.k. SES-förordningarna som räknas upp i 105 § i luftfartslagen finns också bestämmelser där statens suveränitet och beaktandet av den militära luftfarten betonas.

Vid sidan av SES-förordningarna fastställs i förordningen om gemensamma regler för en flexibel användning av luftrummet (EG) 2150/2005 (den s.k. FUA-förordningen) regler, med vilka syftet är att säkerställa ett bättre samarbete mellan de civila och militära enheter som ansvarar för planeringen av lufttrafiken i det luftrum som medlemsstaterna ansvarar för.

Som en sådan cell för luftrumsplanering som avses i artikel 5 i FUA-förordningen (Airspace Management Cell, AMC) fungerar för närvarande en enhet som består av civila och militära aktörer och finns i samband med distriktsflygledning. Cellen svarar för den dagliga luftrumsplaneringen. Funktionellt genomför cellen luftrumsplaneringen enligt principerna i en handbok som luftfartsmyndigheterna har utarbetat. Om verksamhetsprinciperna har överenskommit mellan kommunikationsministeriet och försvarsministeriet.

Luftrumsplaneringen är en grundförutsättning också för att försvaret ska kunna ordnas och försvarsmakten genomföra sina övningar. I verksamhetsprinciperna ägnas särskild uppmärksamhet åt säkerheten och försvaret, inklusive de specialbehov som orsakas av det militära försvarets lagstadgade uppgifter och möjligheterna att beakta dem i alla situationer.

Luftrumsplaneringen är en grundförutsättning också för att försvaret ska kunna ordnas och försvarsmakten genomföra sina övningar. I verksamhetsprinciperna ägnas särskild uppmärksamhet åt säkerheten och försvaret, inklusive de specialbehov som orsakas av det militära försvarets lagstadgade uppgifter och möjligheterna att beakta dem i alla situationer.

Territorialövervakningssamarbetet med Sverige

Ett sjöövervakningssamarbete mellan Finland och Sverige, som stämmer överens med territorialövervakningslagen, inleddes år 2001. Ett avtal med karaktären av ett internationellt administrativt avtal om sjöövervakningssamarbete ingicks år 2003 (Agreement between the ministry of defence of Finland and the Swedish armed forces concerning sea surveillance cooperation; SUCFIS). I samarbetet utbyts också säkerhetsklassificerad information mellan försvarsförvaltningarna. Mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige finns ett generellt säkerhetsskyddsavtal (FördrS 128-130/2010), som har trätt i kraft den 16 januari 2011.

I statsrådets redogörelse om Finlands säkerhets- och försvarspolitik 2012 punkt 4.5 Verksamhet för att främja säkerheten i närområdena konstateras att Finland fullt ut utnyttjar de möjligheter det intensifierade nordiska samarbetet ger, även i fråga om säkerhets- och försvarspolitik.

Syftet är att territorialövervakningssamarbetet med Sverige fortsättningsvis ska fördjupas i fråga om både sjöövervakningssamarbetet och luftövervakningssamarbetet.

Projekt som gäller utvecklande av informationsutbytet

Inom ramen för Europeiska unionen utvecklas just nu EU:s integrerade övervakning av sjöområdena och en gemensam informationsutbytesomgivning (Common Information Sharing Environment; CISE). Målet med projektet, som gäller en gemensam marin informationsutbytesomgivning, är bl.a. att utbyta information mellan olika aktörer genom att utnyttja den information som finns oberoende av vilken part som har producerat den. På så sätt kan man undvika en överlappande informationsanskaffning.

De europeiska försvarsförvaltningarna fortgår med att utveckla sjölägesbilds- och sjöövervakningssamarbetet. Den finska försvarsförvaltningen stöder en fördjupning av lägesbilds- och övervakningssamarbetet både nationellt och internationellt.

Samarbetet mellan försvarsförvaltningarna i Östersjöområdet (Sea Surveillance Cooperation Baltic Sea; SUCBAS) är ett arrangemang som gäller sjölägesbildssamarbetet mellan försvarsförvaltningarna i staterna i Östersjöområdet och i de sjöområden som leder till Östersjön. Alla stater i Östersjöområdet utom Ryssland deltar i informationsutbytet. Också Storbritannien är på väg att ansluta sig till samarbetet.

Det europaomfattande samarbetet för informationsutbyte (European Maritime Surveillance Capabilities; MARSUR) är en decentraliserad informationsutbytesomgivning i ett säkerhetsklassificerat nät. Det är fråga om ett projekt av Europeiska försvarsbyrån (EDA). Informationsutbytet omfattar sjutton EU-länder och Norge. Samarbetet möjliggör automatiskt informationsutbyte och producerandet av olika slags tjänster mellan de medlemmar som är med i samarbetsarrangemanget. Det arrangemang och den teknologi som används möjliggör samarbete mellan olika samarbetspartner med små kostnader.

MARSUR-systemet planeras som en kontaktpunkt mellan de europeiska försvarsförvaltningarna och verksamheten vid Europeiska unionens gemensamma informationsutbytesomgivning (CISE).

Luftlägesbildssamarbete bedrivs mellan Finland och de baltiska länderna och mellan Finland och Norge genom utnyttjande av Natos ASDE-arrangemang (Air Situation data exchange). Syftet är att luftlägesbildssamarbetet i framtiden ska utvidgas till bl.a. Sverige.

Det internationella sjö- och luftlägesbildssamarbetet kompletterar den lägesbild gällande övervakningen av den territoriella integriteten som har producerats i samarbete mellan de nationella myndigheterna.

Ålands särställning

Den föreslagna ändringen av lagen påverkar inte Ålands särställning som ett demilitariserat och neutralt område.

1.3 Bedömning av nuläget

Territorialövervakningslagen gäller de olika delområdena av territorialövervakningen, dvs. åtgärderna för att övervaka landområdenas, sjöområdenas och luftrumets territoriella integritet. I det omgivande samhället och i lagstiftningen har ändringar skett, vilket gör att regleringen till vissa delar kräver en justering. Också det internationella territorialövervakningssamarbetet och lägesbildssamarbetet har ökat i betydelse.

Ändringarna hänför sig särskilt till luftströmsplaneringen i fråga om såväl den nationella lagstiftningen som EU-lagstiftningen. Med detta sammanhänger också ändringar gällande organisationen.

När territorialövervakningslagen stiftades svarade ett statligt affärsverk för luftströmsplaneringen och flygtrafiktjänsterna, och detta affärsverk var samtidigt territorialövervakningsmyndighet inom sitt eget verksamhetsområde, vilket konstateras ovan i avsnitt 1.1. Om Luftfartsverkets offentliga tjänsteuppgifter bl.a. gällande produktionen av flygtrafiktjänster och territorialövervakningen föreskrevs i lag. I dagens läge, när ett aktiebolag svarar för verksamheten, finns motsvarande reglering inte, utan uppgifterna baserar sig på det beslut av kommunikationsministeriet, genom vilket leverantören av flygtrafikledningstjänster har utnämnts.

Riksdagens justitieombudsman har i sitt beslut av den 30 april 2012 Dnr 1634/s/12 behandlat offentliga förvaltningsuppgifter inom luftfarten i samband med klagomål om Finavia Abp:s förfarande. Justitieombudsmannen konstaterar i sin bedömning att av Finavias uppgifter ska på basis av lagen eller lagberedningsdokumenten följande uppgifter anses som offentliga förvaltningsuppgifter: 1) upprätthållandet och utvecklandet av statens flygplatsnätverk för den civila och den militära luftfartens behov, 2) upprätthållandet och utvecklandet av det finska systemet med flygtrafiktjänster för den civila och den militära luftfartens behov och tillhandahållande av flygtrafiktjänster i det luftrum som Finland svarar för på det sätt som föreskrivs eller bestäms separat, 3) territorialövervaknings-, beredskaps- och räddningsuppgifter,

de förpliktelser som gäller beredskap och försörjningssäkerhet.

Riksdagens justitieombudsman föreslog som åtgärder bl.a. att i fråga om lagstiftningen ska det övervägas hur bestämmelserna kunde klargöras så att de offentliga förvaltningsuppgifterna så tydligt som möjligt ska framgå av lagen.

Samtidigt som det är nödvändigt att föreskriva mera exakt än i dagens läge om uppgifterna för leverantören av flygtrafikledningstjänster, är det nödvändigt att i lagen inbegripa mera exakt reglering av hur man ska få tillgång till luftrummet för operativa uppgifter i vissa brådskande situationer utöver vad som föreskrivs i luftfartslagen. Det är nödvändigt att föreskriva exakt i lagen om territorialövervakningsuppgifterna för leverantören av flygtrafikledningstjänster också med tanke på en sådan situation där den som tillhandahåller tjänsten är belägen utanför Finland.

Luftrumspanering är en grundförutsättning också för att försvaret ska kunna organiseras, inklusive territorialövervakningen. Med tanke på försvaret är det viktigt att en nationell aktör har hand om luftrumspaneringen och att försvarsmakten är delaktig i detta.

Enligt territorialövervakningslagen krävs det ett särskilt tillstånd för att en främmande stats statsfartyg, statsluftfartyg, fordon och militärperson ska få anlända till finskt territorium. Också för vissa verksamheter på sjöområdena samt flygfotografering krävs tillstånd. Till tillståndsärenden hänför sig oftast också personuppgifter som utgör ett personregister.

De personuppgifter som sammanhänger med tillståndsärenden får behandlas med stöd av 8 § i den allmänna lag som gäller saken, dvs. personuppgiftslagen (523/1999). När territorialövervakningslagen stiftades fanns det därför inget behov av att inbegripa en reglering i den gällande en mera omfattande behandling av personuppgifter. Den ökande internationella samverkan också på detta område har medfört ett behov att lämna ut uppgifter till myndigheterna i en främmande stat. Detta förutsätter reglering i lag.

I samband med det praktiska verkställandet av territorialövervakningen har det också kommit fram att det i lagen inte finns några

egentliga bestämmelser om de lägesbilds-uppgifter som territorialövervakningsmyndigheterna producerar tillsammans och inte heller om överlåtelse av dem till myndigheterna i en annan stat. Det ökande samarbetet mellan myndigheterna samt det ökande territorialövervaknings- och lägesbildssamarbetet i synnerhet inom försvarsförvaltningarna i Europeiska unionens medlemsstater samt mellan grannländerna har också ökat behovet av informationsutbyte mellan myndigheterna och reglering av samarbetet.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

2.1 Målsättning

Propositionens mål är att precisera bestämmelserna i territorialövervakningslagen i fråga om de åtgärder som gäller övervakningen av luftrummet.

Målet är också att föreskriva mera exakt än i dagens läge i lag om territorialövervakningsuppgifter för den som utnämns till leverantör av flygtrafikledningstjänster. Det ska också föreskrivas om uppgifter för cellen för luftrumsplanering. I fråga om den finns det inga bestämmelser i den nuvarande lagen.

Vidare är avsikten att i lagen göra de justeringar som behövs och som kommit fram i samband med den praktiska territorialövervakningen och gäller territorialövervaknings- och lägesbildssamarbetet, behandlingen och utlämnandet av uppgifter.

2.2 Alternativ

Territorialövervakningslagen har ändrats några gånger i samband med andra lagprojekt, och då har ändringar främst av teknisk art gjorts i den. Lagen fungerar fortfarande och de ändringar som nu föreslås kan göras som en partiell revidering.

Bestämmelser om att utse en leverantör av flygtrafikledningstjänster och om de uppgifter som ska ges den finns i luftfartslagen. En totalrevidering av luftfartslagen har nyligen avslutats. Bestämmelser om de uppgifter i anknytning till den militära luftfarten och annan statsluftfart som ankommer på leverantören av flygtrafikledningstjänster samt cellen

för luftrumsplanering ingår i luftfartslagen. Vissa konkreta uppgifter som hänför sig till territorialövervakningen är det ändamålsenligt att föreskriva om också i territorialövervakningslagen.

2.3 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det att i territorialövervakningslagen ska inbegripas en mera exakt reglering än för närvarande av sådana situationer där skötseln av ett brådskande territorialövervakningsuppdrag förutsätter att luftrummet snabbt kan tas i användning och samtidigt bestämmelser om vilka uppgifter leverantören av flygtrafikledningstjänster och cellen för luftrumsplanering har särskilt i dessa situationer. Genom bestämmelserna säkerställs för sin del förutsättningarna för att försvarsmakten ska kunna utföra sina lagstadgade territorialövervakningsuppgifter.

I den reglering som gäller Trafikverket i egenskap av territorialövervakningsmyndighet föreslås preciseringar. Dessutom föreslås det att också Trafiksäkerhetsverket ska vara territorialövervakningsmyndighet på sitt verksamhetsområde. I lagen föreslås reglering också av den tekniska övervakningen i luftrummet.

I lagen ska också inbegripas en bestämmelse om sammanställningen av en lägesbild för territorialövervakningen samt om behandlingen av personuppgifter som hänför sig till den i lagen föreskrivna behandlingen av tillståndsärenden samt till den praktiska territorialövervakningen. Samtidigt ska den reglering som gäller utlämnandet av uppgifter preciseras. I lagen föreslås dessutom ny reglering om givandet av sekretessbelagd information till en myndighet i en främmande stat och till ett internationellt organ, när informationen är nödvändig med tanke på territorialövervakningen.

Bestämmelsen om flygfotografering föreslås bli preciserad på så sätt att bestämmelsen mera omfattande än i dagens läge täcker de tekniska tillämpningar som ska användas för verksamheten.

Den reglering som gäller villkoren för tillståndspliktig verksamhet föreslås bli preciserad så att tillståndsmyndigheten kan begränsa

offentliggörandet av upptagningar som skaffats genom tillståndspliktig verksamhet.

Det föreslås att behandlingen och avgörandet av ärenden som gäller flygfotografering i gränzonen ska flyttas över från gränsbevakningsväsendet till försvarsmakten.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

De ändringar som föreslås innebär huvudsakligen att nuvarande praxis skrivs in i lagen. Den nya regleringen har därmed inga särskilda ekonomiska konsekvenser jämfört med den nuvarande situationen.

Enligt den nuvarande 40 § i territorialövervakningslagen skall varje territorialövervakningsmyndighet betala de kostnader som territorialövervakningen åsamkat den. Kostnaderna skall betalas av de anslag som i statsbudgeten anvisats för myndigheten. Bestämmelsen gäller inte en leverantör av flygtrafikledningstjänster som inte är en territorialövervakningsmyndighet. Bestämmelser om avgifterna för de tjänster som leverantören av flygtrafikledningstjänster erbjuder finns i luftfartslagen.

Mellan försvarsmakten och Finavia Abp finns ett gällande samarbetsavtal och ett kommersiellt avtal. I avtalen har man ingående kommit överens om hur tjänster bjuds ut och verksamheterna tryggas. Utbudandet och köp av tjänsterna och prissättningen av dem baserar sig på nationell och EU-lagstiftning. Prissättningen av Finavias tjänster följer samma principer i fråga om militär luftfart, allmänflyg och trafikflyg. För de särskilda tjänsterna vid de militära flygplatserna (Kauhava, Halli och Uttis) som har producerats enbart för den militära luftfarten betala försvarsmakten för alla uppkomna kostnader samt en avtalsenlig avkastning enligt Finavias fakturering. De avgifter som flygvapnet orsakas av tjänsterna uppgår till cirka 10 miljoner euro per år. Av detta belopp hänför sig endast cirka en tiondedel direkt till territorialövervakningsavgifter.

Kostnaderna för grundandet av ett register över tillstånds- och övervakningsärenden inom territorialövervakningen uppskattas uppgå till cirka 100 000 euro. Enligt planerna

ska registret grundas i existerande infrastruktur men det ska inte integreras i befintliga system.

Propositionen kan realiserars inom ramen för de nuvarande anslagen inom försvarsmi-
nisteriets förvaltningsområde och det rambe-
slut för statsekonomi som statsrådet gett för
åren 2015 – 2018.

Det som konstateras ovan gäller på motsva-
rande sätt de uppgifter som föreslås för Tra-
fikförsäkerhetsverket, som är verksamt på
kommunikationsministeriets förvaltningsom-
råde, och de små kostnader dessa uppgifter
orsakar.

3.2 Konsekvenser för myndigheterna

Ett ärende som gäller givandet av tillstånd för flygfotografering i gränzonen föreslås bli överflyttat från gränsbevakningsväsendet till huvudstaben, som behandlar dylika tillståndsärenden i fråga om andra områden. Den ändring av arbetsmängden som förslaget orsakar är liten.

I Trafikförsäkerhetsverkets verksamhet blir territorialövervakningsaspekten klarare än tidigare. Förslaget inverkar inte på organisationen och inte heller nämnvärt på arbetsmängden.

Förslaget har inga andra direkta konsekvenser för myndigheternas verksamhet. Syftet med förslaget är att utveckla territorialövervakningsförmågan genom att förstärka befintliga funktioner och myndighetsförfaranden.

I propositionen ingår bestämmelser om uppgifterna för en utsedd leverantör av flygtrafikledningstjänster. Inte heller till denna del är det frågan om nya uppgifter, utan om att uppgifterna ska skrivas in i lagen i enlighet med de uppgifter som i praktiken har etablerat sig för leverantören av flygtrafikledningstjänster. I propositionen ingår ny reglering om en cell för lufrumsplanering och om dess uppgifter på territorialövervakningsområde. Också till denna del är det frågan om en redan befintlig enhet i samband med distriktsflygledningen och om dess nuvarande uppgifter. Cellen är en kombinerad civil-militärenhet, vars militära personal kommer från flygvapnet.

3.3 Konsekvenser för miljön

Propositionen har inga konsekvenser för miljön.

3.4 Samhälleliga konsekvenser

Propositionen säkerställer för sin del att statsluftfartygens territorialövervakningsuppgifter kan utföras effektivt med iakttagande av principerna för en flexibel användning av luftrummet.

Om offentliga förvaltningsuppgifter för leverantören av flygtrafikledningstjänster och cellen för luftrumsplanering föreskrivs exakt i lag. Skötseln av uppgifterna är främst faktisk förvaltningsverksamhet, där rättsskyddsgarantierna bygger på exakta och korrekta bestämmelser, på personalens utbildning och behörighet samt en betryggande övervakning av verksamheten. I fråga om dessa territorialövervakningsuppgifter finns det inget behov att separat föreskriva om hänvisningar till de allmänna förvaltningslagarna eller om förfarandena för rättelseyrkande och ändringssökande.

4 Beredningen av propositionen

4.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Propositionen har beretts vid försvarsministeriet. Utkastet till regeringsproposition har också behandlats vid ett samverkansmöte mellan territorialövervakningsmyndigheterna och andra parter som anknyter till territorialövervakningsärenden under ledning av försvarsministeriet. Vid mötet var försvarsmakten, gränsbevakningsväsendet, polisen, tullen, Trafikverket, Trafiksäkerhetsverket, Finavia Abp, kommunikationsministeriet, utrikesministeriet, arbets- och näringsministeriet samt jord- och skogsbruksministeriet representerade.

4.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Propositionsutkastet sändes på remiss till 19 myndigheter och andra parter. Utlåtande gavs eller förfrågan besvarades av 13 myn-

digheter eller andra parter. Ett sammandrag har gjorts över utlåtandena och det finns på försvarsministeriets webbplats på adressen www.defmin.fi.

Utlåtanden gavs eller förfrågan besvarades av utrikesministeriet, justitieministeriet, inrikesministeriet, finansministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, kommunikationsministeriet, försvarsmaktens huvudstab, Polisstyrelsen, Tullen, Trafiksäkerhetsverket, Trafikverket, Finavia Abp och dataombudsmanens byrå.

I utlåtandena understöddes propositionen generellt. Men kommunikationsministeriet, Trafiksäkerhetsverket och Finavia Abp ansåg att de förslag som gäller hur man får tillgång till luftrummet är överlappande med de bestämmelser som ingår i regeringens proposition med förslag till luftfartslag (RP 79/2014) som behandlas i riksdagen, och föreslog att bestämmelserna antingen ska strykas eller omformuleras. Dessutom ansåg dessa parter att cellen för luftrumshantering inte ska ges uppgifter inom territorialövervakningsområdet.

Kommunikationsministeriet och Trafiksäkerhetsverket föreslog också att Trafiksäkerhetsverket ska utses till territorialövervakningsmyndighet, eftersom verket har myndighetsansvar i anknnytning till struktureringen och användningen av luftrummet och övervakar dem som tillhandahåller flygtrafik-tjänster.

De ändringsförslag som ingår i utlåtandena har ännu behandlats vid förhandlingar mellan kommunikationsministeriet och försvarsministeriet.

Propositionen har justerats med anledning av utlåtandena och de föreslagna ändringarna har man försökt beakta i förslagen eller i motiveringarna till dem.

5 Samband med andra propositioner

Riksdagen behandlar just nu regeringens proposition med förslag till granskning av bestämmelserna om sökande av ändring i vissa förvaltningsärenden (230/2014 rd). I den regeringspropositionen ingår en lag om ändring av 22 § i territorialövervakningslagen (lag 43). Ett förslag till ändring av 22 § i

territorialövervakningslagen ingår också i den här regeringspropositionen.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslaget

5 §. Statsluftfartyg och statsfartyg. Paragrafen gäller det förfarande som följs när en främmande stats statsfartyg eller statsluftfartyg kommer in på finskt territorium.

Regeln är att ankomst till landet är möjlig endast med ett tillstånd. Enligt lagen kan man emellertid göra ett undantag från tillståndsförfarandet t.ex. när ankomsten sammanhänger med ett brådskande räddningsuppdrag som gäller människoliv eller egendom eller ett uppdrag som gäller avvärjande av miljöskador när en begäran om detta har framförts av en territorialövervakningsmyndighet eller någon annan myndighet. Samma undantag gäller också ett statsfartyg eller statsluftfartyg som ombetts assistera vintersjöfarten.

Det föreslås att den bestämmelse som ingår i 3 mom. ska justeras så att den också ska gälla en främmande stats statsluftfartyg eller statsfartyg som kommer för ett gränssäkerhetsuppdrag. Med gränssäkerhetsuppdrag avses bl.a. användningen av ett statsluftfartyg, statsfartyg eller dykarassistens, hundpatruller, övervakningsapparat eller annan motsvarande resurs som anländer med ett sådant fartyg för att upprätthålla gränsordningen och gränssäkerheten samt för att trygga den undersökning av ett brottmål om vilket föreskrivs att det ska undersökas av gränsbevakningsväsendet.

Det föreslås att hänvisningen till luftfartsbestämmelserna i 4 mom. ska strykas, eftersom sändandet av en färdplan i första hand fastslås enligt EU-rättsakter och inte enligt luftfartsbestämmelserna. På motsvarande sätt föreslås det att också hänvisningen till distriktsflygledningen ska strykas.

3 kap. **Tillståndsplikt för undersökning**

Det föreslås att kapitlets rubrik ska ändras till en enklare form som täcker gällande paragrafrubriker i kapitlet samt rubrikerna till 14 och 19 §, vilka föreslås bli ändrade.

12 §. Undersökning och kartläggning av havsbotten. Bestämmelsen i 2 mom., enligt

vilken de registreringar som gjorts med tillstånd ska visas för tillståndsmyndigheten i syfte att övervaka iakttagandet av tillståndsbestämmelserna, föreslås bli upphävd. Motsvarande bestämmelse ska i kompletterad form inbegripas i 19 §, där det föreskrivs om förutsättningarna för att bevilja och återkalla tillstånd.

14 §. Undersökning från luftfartyg av objekt som är av betydelse för försvaret. Bestämmelsen i paragrafen som gäller tillståndsplikt för flygfotografering föreslås bli justerad så att den utöver traditionell fotografering också täcker andra sätt att ta upp information. Paragrafens rubrik ska ändras på motsvarande sätt.

Tillståndsplikten för flygfotografering gäller enligt gällande bestämmelse flygfotografering. Till följd av att den teknologi som används för bildupptagning har utvecklats, föreslås det att begreppet flygfotografering i 1 momentet ska ersättas med begreppet upptagning av information med elektromagnetiska eller akustiska metoder för fotografering eller bildupptagning. På så sätt gäller formuleringen också t.ex. laserpejling och lasermätning.

Det föreslås att hänvisningen till luftfartslagen i 1 mom. 1 punkten ska justeras till en hänvisning till gällande lag.

Enligt nuvarande 2 mom. gäller tillståndsplikten inte fotografering för privat bruk från ett luftfartyg som rör sig i en flygled. Det föreslås att det föråldrade begreppet 'som rör sig i en flygled' ska ändras till formen 'i allmän trafik'.

Bestämmelsen i det nuvarande 3 mom., enligt vilken det kan förordnas att upptagningar som gjorts med tillstånd skall visas för tillståndsmyndigheten i syfte att övervaka iakttagandet av tillståndsbestämmelserna, föreslås bli flyttad till 19 §, där det föreskrivs om förutsättningarna för beviljande och återkallelse av tillstånd.

19 §. Förutsättningarna för beviljande och återkallande av tillstånd. Det föreslås att bestämmelsen om tillståndsvillkor i den paragraf som gäller beviljande och återkallande av tillstånd ska justeras och kompletteras och

att paragrafens rubrik ska preciseras i motsvarande grad.

Enligt nuvarande 2 mom. kan i tillståndet meddelas sådana bestämmelser om verksamheten och den utrustning som används för den som är nödvändiga med tanke på territorialövervakningen och sökandens säkerhet samt om det område där verksamhet får bedrivas och om tidpunkten för verksamheten. Det föreslås att till förutsättningarna för tillståndet även ska fogas bestämmelser som gäller de tekniska egenskaperna hos den utrustning som används i verksamheten. Utrustningens egenskaper kan i betydande grad påverka exaktheten hos de upptagningar som erhålls med den tillståndspliktiga verksamheten och därmed beviljandet av tillstånd.

Såsom det konstateras i motiveringarna till 12 och 14 § ovan föreslås det att den nuvarande bestämmelsen i paragraferna, enligt vilken det kan förordnas att upptagningar som gjorts med tillstånd skall visas för tillståndsmyndigheten i syfte att övervaka iakttagandet av tillståndsbestämmelserna, ska flyttas till den paragraf som gäller förutsättningarna för beviljande av tillstånd. Bestämmelsen ska placeras som 3 mom. i paragrafen, varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom. Samtidigt ska 3 mom. kompletteras så att tillståndsmyndigheten också kan begränsa eller förbjuda att upptagningarna offentliggörs. Detta är motiverat, eftersom det i materialet kan ingå information som är viktig med tanke på försvaret och vars offentliggörande kan skada eller äventyra försvarets intressen.

Till övriga delar föreslås inga ändringar i paragrafen.

20 §. Tillståndsmyndighet och tillståndsansökan. Det föreslås att 3 mom. i den paragraf som gäller tillståndsmyndighet och tillståndsansökan, i vilket föreskrivs om flygfotografering i gränzonen, ska upphävas.

Enligt 3 mom. handläggs och avgörs ett ärende som gäller flygfotografering inom gränzonen av gränsbevakningsväsendet. Den gränzon som täcker Finlands östgräns är i praktiken mycket smal, som bredast en zon som sträcker sig tre kilometer från rikets gräns. Gränzonen är belägen inom det östra flygbegränsningsområdet (EFR100) som avses i statsrådets förordning om områden där luftfarten har begränsats (930/2014). Enligt

denna förordning är luftfart tillåten i begränsningsområdet med tillstånd av försvarsmakten. När ett begränsningsområde även är avsett för gränsbevakningens behov, ska försvarsmakten höra gränsbevakningsväsendet innan tillstånd beviljas.

Det anses inte längre ändamålsenligt med ett särskilt tillståndsförfarande i fråga om gränzonen. Det ger inte försvaret, territorialövervakningen eller gränssäkerheten något mervärde.

22 §. Ändringssökande. Eftersom det föreslås att 20 § ska ändras så att gränsbevakningsväsendet inte längre ska avgöra tillståndsärenden som hänför sig till territorialövervakningen, föreslås det att också staben för gränsbevakningsväsendet ska strykas i 1 mom. i paragrafen om ändringssökande.

23 §. Territorialövervakningsmyndigheterna. Det föreslås att bestämmelsen om Trafikverkets territorialövervakningsuppgift ska justeras.

Enligt det nuvarande 2 mom. är Trafikverket territorialövervakningsmyndighet på sitt verksamhetsområde, och det jämföras med de territorialövervakningsmyndigheter som avses i 1 mom., dvs. militär-, gränsbevaknings-, polis- och tullmyndigheterna, om inte något annat bestäms i lagen.

Bestämmelser om territorialövervakningsmyndigheternas uppgifter finns i 24 §. För Trafikverket föreskrivs inte några särskilda uppgifter utöver anmälningsskyldigheten, vilket är fallet för militär- och gränsbevakningsmyndigheterna. Trafikverkets territorialövervakningsuppgifter fastslås också i den sektorlagstiftning som gäller Trafikverket, såsom lagen om fartygstrafikservice.

Enligt 18 § i lagen om fartygstrafikservice ska VTS-myndigheten, som Trafikverket också är, till vederbörande sjöfarts-, sjöräddnings-, miljö-, territorialövervaknings-, polis- eller tullmyndighet rapportera om alla sådana väsentliga omständigheter som har samband med ett visst fartygs eller de på fartyget ombordvarandes säkerhet, sjöräddningen, miljöskyddet eller territorialövervakningen eller tullkontrollen och som myndigheten har observerat eller som har anmälts till myndigheten.

På basis av det som anförs ovan föreslås det att 2 mom. ska justeras så att Trafikverket

är territorialövervakningsmyndighet på sitt verksamhetsområde. Den föreslagna ändringen ändrar inte i praktiken Trafikverkets territorialövervakningsuppgifter.

I luftfartslagen har Trafiksäkerhetsverket anvisats uppgifter som har en klar beröring med territorialövervakningen. Till exempel när de områden där luftfarten förbjuds tillfälligt, vilka avses i 11 § i luftfartslagen, upprättas och när luftrummet struktureras enligt 109 § måste Trafiksäkerhetsverket också granska territorialövervakningens behov. Såsom det konstateras i det avsnitt som gäller myndigheternas samverkan i de allmänna motiveringarna, hör Trafiksäkerhetsverket till METO-samarbetsgruppen. Verket deltar också annars i territorialövervakningsmyndigheternas samarbete. Därför är det motiverat att Trafiksäkerhetsverket är en territorialövervakningsmyndighet också enligt den föreslagna lagen.

24 a §. *Territorialövervakningsuppgifter som ska skötas av den utsedda leverantören av flygtrafikledningstjänster och cellen för luftrumsplanering.* I paragrafens nuvarande 1 mom. föreskrivs om de uppgifter som leverantören av flygtrafikledningstjänster ska sköta genom en hänvisning till luftfartslagen, i enlighet med vilken leverantören av flygtrafikledningstjänster utses. Samtidigt kan det förutsättas att tjänsteleverantören biträder territorialövervakningsmyndigheterna genom att sköta uppgifter enligt territorialövervakningslagen inom sitt eget verksamhetsområde. Grunderna för hur uppgifterna ska skötas i praktiken kommer kommunikationsministeriet och försvarsministeriet överens om. Enligt bestämmelsen kan en leverantör av flygtrafikledningstjänster inte tilldelas en uppgift som innebär betydande utövning av offentlig makt.

Det föreslås att 1 mom. ska skrivas i förpliktande form så att den leverantör av flygtrafikledningstjänster som avses i luftfartslagen biträder territorialövervakningsmyndigheterna genom att sköta territorialövervakningsuppgifter enligt territorialövervakningslagen inom sitt eget verksamhetsområde. På samma sätt som för närvarande ska det föreskrivas i momentet att leverantören av flygtrafikledningstjänster dock inte kan tilldelas en uppgift som innebär betydande utövning

av offentlig makt. I dessa uppgifter deltar också cellen för luftrumsplanering som avses i FUA-förordningen. Därför föreslås det att det ska föreskrivas i paragrafen att denna uppgift också är en uppgift för cellen för luftrumsplanering. Motsvarande tillägg föreslås också i rubriken till paragrafen.

När en leverantör av flygtrafikledningstjänster biträder territorialövervakningsmyndigheterna på det sätt som fastställs i paragrafen, sköter leverantören en offentlig förvaltningsuppgift som till sin art är uttryckligen teknisk. Det är främst fråga om faktisk förvaltningsverksamhet. Rättsskyddsgarantierna bygger då på att bestämmelserna är exakta och korrekta, på personalens utbildning och behörighet samt på betryggande övervakning av verksamheten. Med uppgifterna sammanhänger ingen sådan utövning av offentlig makt som avses i strafflagen.

24 b §. *Anmälan om territorieförseelser och territoriekränkningar.* Det föreslås att i en ny 24 b § ska inbegripas den bestämmelse som finns i det nuvarande 2 mom. i 24 a § med vissa tillägg.

Eftersom det föreslås att det ska föreskrivas om territorialövervakningsuppgifterna för leverantören av flygtrafikledningstjänster i flera paragrafer än för närvarande, är det ändamålsenligt att också avskilja den bestämmelse som gäller meddelande av territorieförseelser och territoriekränkningar till en egen paragraf. Utöver att leverantören av flygtrafikledningstjänster ska meddela en territorialövervakningsmyndighet om upptäckt av en territoriekränkning eller territorieförseelse som gjorts medan dess egen verksamhet pågår, ska den också med de medel som står till buds vidta åtgärder för att förhindra kränkningen. I bestämmelsen ska samma uppgift läggas till också för cellen för luftrumsplanering.

24 c §. *Tryggande av ett statsluftfartygs territorialövervakningsuppdrag.* Det föreslås att i lagen ska tas in en ny bestämmelse om att ett statsluftfartygs territorialövervakningsuppdrag ska tryggas.

I en flexibel användning av luftrummet ingår att luftrummet kan användas av alla som behöver det. Vissa verksamheter kräver emellertid att ett luftrum av en viss omfattning reserveras för exklusiv användning eller

för ett speciellt ändamål under en viss tid, vilket kan bero på t.ex. de risker som hänförs till verksamheten samt på behovet att försäkra sig om att dessa verksamheter på ett effektivt och tryggt sätt avskiljs från annan flygtrafik som inte deltar i verksamheten. I synnerhet med statens luftfart sammanhänger situationer där den har förtur och det i motsvarande grad finns ett behov att begränsa övrig trafik. En situation av denna typ är t.ex. brådskande handräckning eller ett räddningstjänstuppdrag eller en flygning som sammanhänger med territorialövervakningen.

Den främsta metoden att trygga ett statsluftfartygs territorialövervakningsuppdrag är att anpassa behovet att använda luftrummet för det statsluftfartyg som utför ett territorialövervakningsuppdrag med den övriga flygtrafikens behov genom de prioriteringsarrangemang som gäller användningen av luftrummet samt vid behov genom flygledningsutredningar som inriktas på den övriga trafiken så att begränsningar gällande användningen av luftrummet ska kunna undvikas. Denna handlingsmodell är utgångspunkten för territorialövervakningsmyndigheten och de aktörer som bistår den. Vid behov kan emellertid den övriga lufttrafiken begränsas antingen genom flygledningens åtgärder eller genom tillfälliga begränsningar i användningen av luftrummet, vilka cellen för luftfrumsplanering förordnar i en situation där ett territorialövervakningsuppdrag inte kan tryggas med normala flygtrafikåtgärder som gäller val av rutter och flyghöjd för den övriga lufttrafiken.

Med ett statsluftfartyg som utför ett territorialövervakningsuppdrag avses ett jaktplan, eller ett jetskolflygplan, en helikopter eller ett annat militärt luftfartyg, som eventuellt används för uppdraget, vilket har förordnats till ett uppdrag för att övervaka och trygga den territoriella integriteten samt ett luftfartyg som förordnats för att sammanställa en lägesbild eller samla in information som behövs för att trygga den territoriella integriteten. Dess verksamhet kan inriktas på luftrummet eller på mark- eller sjöområdet. Ett territorialövervakningsuppdrag som utförs med jaktplansmateriel är alltid brådskande, om inget annat meddelas.

Det är frågan om normal verksamhet mellan leverantören av flygtrafikledningstjänster och cellen för luftfrumsplanering samt territorialövervakningsmyndigheten. Det är ändamålsenligt att ta in en bestämmelse i denna sak i lagen. Samtidigt preciseras den reglering som gäller uppgifter för leverantören av flygtrafikledningstjänster och cellen för luftfrumsplanering.

Bestämmelser om förbud mot och begränsning av luftfarten i ett visst område finns också i 11 § i luftfartslagen. Enligt den ska cellen för luftfrumsplanering på det sätt den anser ändamålsenligt begränsa eller förbjuda luftfart på ett visst område bl.a. på framställning av militärmyndigheten för en tid av högst tre dygn, om detta är nödvändigt för att upprätthålla försvaret, och på eget initiativ för en tid av högst ett dygn, om det finns ett exceptionellt och särskilt vägande skäl till detta som sammanhänger med flygsäkerheten eller försvaret.

Jämfört med regleringen i territorialövervakningslagen är regleringen i luftfartslagen allmän reglering. Territorialövervakningen är en konkret uppgift som ingår i försvaret. Det är motiverat att det också uttryckligen föreskrivs i territorialövervakningslagen om den användning av luftrummet som ett territorialövervakningsuppdrag förutsätter.

Det föreslås att i paragrafens 2 mom. ska för tydlighetens skull inbegripas en informativ hänvisning till 107 § i luftfartslagen, som gäller samordning av civil och militär luftfart.

30 §. Teknisk övervakning. Bestämmelsen om teknisk övervakning föreslås bli preciserad så att den gäller också luftrummet och lufttrafiken. Det föreslås att till paragrafen ska fogas ett nytt tredje moment, enligt vilket också Trafikverket kan verkställa teknisk övervakning för territorialövervakning.

Enligt 1 mom. har försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet rätt att företa teknisk övervakning på det område som är i deras besittning samt vid havskusten och på havet. Teknisk övervakning inriktas dock endast på sådana platser som inte omfattas av hemfrid som är ett etablerat grundlagsskydd.

Syftet med den övervakning som företas med teknisk utrustning är å ena sidan att redan på förhand förhindra förseelser och

kränkningar som riktas mot Finlands territoriella integritet och å andra sidan att avslöja verksamhet som strider mot bestämmelserna i territorialövervakningslagen. Den tekniska övervakning som omfattas av regleringen är till sin art fortgående. De tekniska apparater som används för den är i allmänhet i funktion också då ingen följer den information som de förmedlar.

Det föreslås att momentet ska preciseras genom att till det också fogas luftrummet. Också i dagens läge kan övervakning riktas mot luftrummet, vilket gör att förslaget medför att den praxis som följs i dag skrivs in i lagen. Övervakningen kan i princip rikta sig mot hela luftrummet från mark- och vattenytan.

Det föreslås att till beskrivningen av den tekniska övervakningen i 2 mom. ska fogas också övervakning av lufttrafiken. Lufttrafiken kan också för närvarande omfattas av övervakningen, vilket gör att det är frågan om att skriva in nuläget i lagen.

I 3 mom. föreslås en reglering, enligt vilken också Trafikverket kan utföra teknisk övervakning för territorialövervakning med de förutsättningar som avses i denna paragraf. Såsom det konstateras i punkt 1.1 i de allmänna motiveringarna övervakas sjöområdet med tekniska arrangemang där aktörer utöver försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet också är Trafikverket. Till följd av detta är det motiverat att det också för Trafikverkets del finns en uttrycklig bestämmelse om saken i lagen. Det är frågan om att skriva in nuläget i lagen. Eftersom övervakningen av luftrummet emellertid inte hör till Trafikverkets verksamhetsområde, föreslås det att rätten till teknisk övervakning i luftrummet ska slopas.

Paragrafens nuvarande 3 mom. blir 4 mom. och i det föreslås ett tillägg, enligt vilket teknisk övervakning inte ska behöva meddelas särskilt, inte heller då den gäller luftrummet.

30 a §. Lägesbild för territorialövervakningen. För klarhets skull ska i lagen inbegripas en ny bestämmelse om sammanställningen av den lägesbild som uppkommer i samband med territorialövervakningen och om den information som ingår i den.

Territorialövervakningsmyndigheterna övervakar särskilt i Finlands sjö- och kust-

områden samt i närområdena till dem sjötrafiken och flygverksamheten med sådana tekniska och andra arrangemang genom vilka man kan förhindra, avslöja och reda ut förseelser mot och kränkningar av den territoriella integriteten. Vidare är syftet att förhindra verksamhet som äventyrar rikets militära och allmänna säkerhet.

För den territorialövervakning som utförs i sjöområdet svarar försvarsmakten, där uppgiften hör till marinen. Det fasta övervakningsnätet består av radarstationer, observationsstationer och stationer för undervattensövervakning. De observationer som det fasta övervakningsnätet producerar kompletteras med fartygs och luftfartygs rörliga övervakning. Genom övervakningen av sjöområdet kan man upptäcka också sådana objekt som inte använder AIS-sändare. Vid sidan av marinen är också gränsbevakningsväsendet samt Trafikverket i synnerhet i egenskap av VTS-myndighet viktiga aktörer i sjöövervakningen.

Territorialövervakningens sjölägesbild sammanställs av observationer i marinens fasta övervakningsnät samt i gränsbevakningsväsendets och Trafikverkets radarövervakning, vilket refereras närmare i punkt 1.1 i de allmänna motiveringarna. Den kompletteras med radar- och sinnesobservationer från försvarsmaktens övriga trupper och från de myndigheter som är verksamma till sjöss såsom observationer som VTS-myndigheten meddelar och som anknyter till territorialövervakningen. Den bild som de olika övervakningssystemen producerar sammanställs vid marinen till en riksomfattande sjölägesbild för territorialövervakningen, och den förmedlas även till övriga myndigheter som till följd av sina uppgifter har ett behov att få information.

Såsom det konstateras i de allmänna motiveringarna ska VTS-myndigheten enligt 18 § i lagen om fartygstrafikservice till vederbörande sjöfarts-, sjöräddnings-, miljö-, territorialövervaknings-, polis- eller tullmyndighet rapportera om alla sådana väsentliga omständigheter som har samband med ett visst fartygs eller de på fartyget ombordvarandes säkerhet, sjöräddningen, miljöskyddet eller territorialövervakningen eller tullkontrollen och

som myndigheten har observerat eller som har anmälts till myndigheten.

För luftövervakningen svarar försvarsmakten och där hör uppgiften till flygvapnet. Luftövervakningssystemet består av luftövervakning med radar, luftövervakning med sinnesintryck samt av trupper som utför passiv elektronisk övervakning och av deras utrustning. Huvudmaterielen vid övervakningen är radarapparatur för fjärr- och medeldistansövervakning, vilka är placerade över hela landet, och vilkas observationer vid behov kompletteras med radar för närövervakning och andra sensorer. Med flygvapnets radarmateriel kan man upptäcka också sådana luftfartyg som inte använder egenidentifieringsanordningen. I ett territorialövervakningsuppdrag används vid behov militära luftfartyg.

Den viktigaste samarbetsparten i luftövervakningen är Finavia Abp som svarar för flygtrafikledningstjänsterna till den civila och den militära luftfarten. Luftlägesbilden sammanställs av observationer i flygvapnets luftövervakningsradar och Finavia Abp:s flygtrafik- och sekundärradar. Finavia Abp producerar en lägesbild och flygplaneringsuppgifter om lufttrafiken och ställer dem till territorialövervakningsmyndigheternas förfogande. Luftlägesbilden kompletteras med radar- och sinnesobservationer från försvarsmaktens övriga trupper och gränsbevakningsväsendet samt med observationer från elektronisk spaning. Den bild som de olika övervakningssystemen har producerat sammanställs vid flygvapnet till en riksomfattande luftlägesbild, som även distribueras till övriga territorialövervakningsmyndigheter.

I 1 mom. ska det föreskrivas att sammanställning av en lägesbild är försvarsmaktens uppgift i enlighet med nuvarande praxis. Lägesbilden ska utgöras av det informationsmaterial som fås från de källor som beskrivs ovan och av det basmaterial som utgörs av de uppgifter som sparats i övervakningssystemen. Uppgifterna tjänar övervakningen och tryggheten av den territoriella integriteten och det beslutsfattande som gäller dessa. Uppgifterna är också nödvändiga när andra myndigheters verksamhet stöds i olycks- och risksituationer, där myndigheterna behöver försvarsmaktens särskilda kunskap, personal

eller materiel. Såsom det konstateras i punkt 1.1 i de allmänna motiveringarna har flera uppgifter föreskrivits för försvarsmakten särskilt vid den räddnings- och biståndsverksamhet som sker på sjöområdet, där det är ytterst viktigt med lägesmedvetenhet. Uppgifterna används också när övervakningssystemen utvecklas.

I takt med att det internationella samarbetet ökar t.ex. i samband med projekt som gäller sjö- och luftlägesbilder får man också information från utländska myndigheter och andra internationella aktörer. Det internationella samarbetet gällande sjö- och luftlägesbilder kompletterar för sin del den lägesbild som de nationella myndigheterna i samarbete producerar för territorialövervakningen.

I 1 mom. ska det vidare föreskrivas att försvarsmakten för lägesbilden också har rätt att få uppgifter om lufttrafiken samt andra uppgifter som är av betydelse för territorialövervakningen från leverantören av flygtrafikledningstjänster och flygplatsoperatören. I dagens läge grundar sig produktionen av uppgifter på en överenskommelse mellan försvarsmakten och Finavia Abp. Det föreligger ett behov att genom lag föreskriva om rätten att få uppgifterna i stället för att använda ett förfarande med överenskommelser.

Det finns ett behov att i bestämmelsen särskilt föreskriva också om de uppgifter som en flygplatsoperatör ska ge, eftersom detta kan vara information som är av betydelse för territorialövervakningen och som leverantören av flygtrafikledningstjänster inte har. Informationen kan gälla t.ex. ett statsluftfartyg tillhörande en främmande stat, vilket har landat på flygplatsen. Alla flygplatser har inte samma part som operatör. Det av finska staten helt ägda bolaget Finavia Abp är operatör för statens flygplatsnätverk. Av de flygplatser som den reguljära ruttrafiken använder är det endast flygplatsen i Seinäjoki som inte opereras av Finavia Abp. I Seinäjoki upprätthålls flygplatsen av stiftelsen Rengonharjusäätio. Dessutom upprätthåller S:t Michels stad flygplatsen i S:t Michel. Den har för närvarande ingen reguljär ruttrafik.

Det huvudsakliga innehållet i territorialövervakningens lägesbild är uppgifter om de fartyg och luftfartyg som befinner sig på sjöområdena och i luftrummet och om deras rö-

relser. Vidare finns där uppgifter som är av betydelse för territorialövervakningen om övrig trafik samt om exceptionella händelser vid rikets gränser, där övervakningen även riktar sig mot en främmande stats militärfordon och militärpersoner. Eftersom territorialövervakningen också i skyddsområdena gäller personer och tillstånd som beviljats personer och övervakningen av att de följs, kan lägesbilden enligt 2 mom. innehålla uppgifter som också gäller personer. Via de uppgifter som ingår i lägesbilden kan man också komma åt uppgifter som gäller en person. Som personuppgift anses t.ex. bilder som en övervakningsapparat har tagit av ett vattenfordon, om en person på bilden eller registerbeteckningen på fritidsbåten kan identifieras.

Den föreslagna bestämmelsen innebär att nuvarande praxis skrivs in i lagen, och det betyder följaktligen inte någon ändring t.ex. i myndigheternas uppgifter.

34 a §. Tryggandet av användningen av maktmedel i luftrummet. Det föreslås en ny bestämmelse i lagen gällande tryggandet av användningen av maktmedel i luftrummet.

Rikets territorium övervakas och dess integritet tryggas vid behov genom användning av maktmedel. Försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet kan också använda militära maktmedel med vilka enligt 33 § i territorialövervakningslagen avses sådan användning av maktmedel med krigsmateriel som är slagkraftigare än användningen av militärpersonens personliga vapen. Enligt 34 § i territorialövervakningslagen ska alla nödvändiga åtgärder i syfte att avvärja fientlig verksamhet som medför direkt och allvarlig fara för rikets säkerhet vidtas utan dröjsmål.

Användningen av maktmedel kan orsaka fara och medför därför ett behov att begränsa annan användning av luftrummet. Det föreslås att i paragrafen ska föreskrivas att leverantören av flygtrafikledningstjänster och cellen för luftrumsplanering på begäran av territorialövervakningsmyndigheten ska begränsa övrig användning av luftrummet och reservera obehindrad användning av luftrummet för statsluftfartyg för att trygga den användning av maktmedel om vilken föreskrivs i 31 – 33 § eller för att avvärja fientlig verksamhet som avses i 34 § i territorialövervakningslagen.

En situation som gäller användning av maktmedel är ytterst exceptionell och förmodligen brådskande, vilket gör att det ska föreskrivas klart och tydligt om alla aktörers skyldigheter. Utöver verksamhet i luftrummet kan också användningen av militära maktmedel i anknytning till verksamhet i sjöområdet orsaka ett behov att begränsa användningen av luftrummet.

Den föreslagna bestämmelsen är ett skrivet förfarande som en situation i praktiken kräver då användningen av maktmedel oundvikligen förutsätter att annan användning av luftrummet begränsas. Det är ändamålsenligt att det finns en uttrycklig bestämmelse i territorialövervakningslagen som ålägger leverantören av flygtrafikledningstjänster och cellen för luftrumsplanering att agera tillsammans med territorialövervakningsmyndigheten i en situation som gäller tryggande av användningen av maktmedel, vilken förutsätter ett mycket snabbt agerande. Förslaget preciserar samtidigt den reglering som gäller uppgifterna för leverantören av flygtrafikledningstjänster och cellen för luftrumsplanering.

På en mera allmän nivå föreskrivs om denna sak dessutom i luftfartslagen, såsom det konstateras i motiveringarna till 24 c §. I 11 § i luftfartslagen ingår en mera exakt reglering än tidigare gällande begränsning av lufttrafiken i vissa fall. Det är dock motiverat att också i territorialövervakningslagen inbegripa en reglering gällande den föreslagna konkreta specialsituation som hänför sig till tryggandet av Finlands suveränitet.

36 a §. Register över territorialövervakningens tillstånds- och övervakningsärenden. Såsom det konstateras i de allmänna motiveringarna förutsätter vissa verksamheter tillstånd enligt territorialövervakningslagen. För att göra tillståndsförvaltningen klarare föreslås det i lagen reglering av ett register för territorialövervakningens tillstånds- och övervakningsärenden. Registret ska upprätthållas av huvudstaben och en enhet vid försvarsmakten ska handlägga territorialövervakningsärenden.

Registret över territorialövervakningens tillstånds- och övervakningsärenden ska vara ett bestående personregister avsett för riksomfattande användning. Enligt förslaget ska

registret föras för behandling av ansökan, anmälan, utlåtande och beslut om ankomst till, uppehåll och rörelse i landet och annat agerande som förutsätter tillstånd. Föremål för registrering ska vara en främmande stats militärpersoner, vilkas uppgifter det är nödvändigt att handlägga i samband med tillståndsärenden som avses i 2 kap. i territorialövervakningslagen och gäller ankomst till och uppehåll i landet. En annan viktig grupp är de personer som ansöker om tillstånd till sådan undersökning som avses i 3 kap. eller till tillståndspliktig verksamhet på skyddsområden som avses i 4 kap. i territorialövervakningslagen. Registret ska kunna användas också när de förbud och begränsningar som avses i territorialövervakningslagen och iakttagandet av villkoren för de beviljade tillstånden övervakas.

Av de uppgifter som gäller identiteten hos en person som ankommer till finskt territorium, uppehåller sig på ett skyddsområde eller i ett annat objekt som förutsätter tillstånd eller bedriver tillståndspliktig verksamhet ska enligt 2 mom. i registret få föras in fullständigt namn, födelsetid, personbeteckning, kön, modersmål, medborgarskap, avsaknad av medborgarskap, nationalitet, födelsestat, födelsekommun, hemkommun, hemstat, adress och telefonnummer eller andra kontaktuppgifter, uppgifterna i personens resedokument samt dessutom uppgift om yrke och arbetsgivaren.

I registret ska enligt 3 mom. dessutom få föras in uppgifter om nödvändiga beskrivningar, omständigheter och specificeringar som anknyter till territorialövervakningsuppgiften, -åtgärden och -händelsen. I denna grupp ingår också uppgifter om misstänkta territorieförseelser och territoriekränkningar och utredningen av dem samt om eventuell förundersökning.

36 b §. Gallring av uppgifter. Uppgifterna om en person ska avföras ur registret över territorialövervakningens tillstånds- och övervakningsärenden senast fem år efter att beslutet fattats, tillståndet förfallit, tillståndets giltighetstid gått ut eller den senaste uppgiften har förts in i registret, om det inte är nödvändigt att fortsättningsvis bevara en uppgift för att ett enskilt tjänsteuppdrag ska kunna utföras.

37 §. Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter för ett territorialövervakningsuppdrag. Det föreslås att den bestämmelse som gäller utlämnande av sekretessbelagda uppgifter ska justeras så att den också ska gälla leverantören av flygtrafikledningstjänster och cellen för luftrumsplanering. Samtidigt ska paragrafens språkdräkt och rubrik också justeras.

För klarhets skull ska ett nytt 2 mom. fogas till paragrafen, enligt vilket uppgifter även får lämnas ut med hjälp av en teknisk förbindelse. Förslaget innebär ingen ändring av nu läget.

42 §. Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till en främmande stats myndighet och till ett internationellt organ. Det föreslås att den nuvarande bestämmelsen, som gäller internationell samverkan, ska justeras så att den gäller utlämnande av uppgifter i internationell samverkan. Samtidigt föreslås det att paragrafens rubrik ska justeras så att den motsvarar det nya innehållet.

Enligt gällande bestämmelse kan ett behörigt ministerium med de myndigheter som svarar för territorialövervakningen i Finlands grannstater och Östersjöländerna sluta s.k. internationella förvaltningsavtal om frågor av teknisk art som har samband med det praktiska verkställandet av territorialövervakningen. År 2003 ingick Finland ett avtal om sjöövervakningssamarbete med Sverige.

Slutandet av ett internationellt förvaltningsavtal förutsätter inte en bestämmelse om bemyndigande i lagen. Därför föreslås det att den nuvarande bestämmelsen ska strykas som onödig. I stället för den föreslås en reglering av givandet av information i det internationella territorialövervakningssamarbetet. Behovet av en sådan bestämmelse har kommit fram i praktiska situationer.

Enligt 1 mom. ska territorialövervakningens lägesbild och de uppgifter som sammanhänger med den trots sekretessbestämmelserna kunna ges till en utländsk myndighet eller ett internationellt organ, som svarar för territorialövervakningen och behöver uppgifterna för territorialövervakningen. Den finska försvarsförvaltningen bedriver bl.a. luftlägesbildssamarbete med de baltiska länderna, Norge och Nato och då utnyttjas ASDE-arrangemanget, vilket gör att det är nödvän-

digt att föreskriva om utlämnande av uppgifter också till ett internationellt organ.

Innan uppgifter lämnas ut måste man försäkra sig om att utlämnandet inte försvagar uppgifternas skydds nivå eller annars äventyrar realiseringen av principerna om informationsskydd i anknytning till hanteringen av uppgifterna. Bestämmelser om plikten att iakttas aktsamhet vid behandlingen av personuppgifter finns i 5 § och om plikten att skydda uppgifter i 32 § i personuppgiftslagen.

Om det vid det samarbete som avses i territorialövervakningslagen ska lämnas ut säkerhetsklassificerad information till en myndighet i en främmande stat eller till ett internationellt organ, ska den hanteras i enlighet med vad som har överenskommits i de överenskommelser som Finland ingått om ömsesidigt skydd för säkerhetsklassificerad information. Finland har ingått överenskommelser med Tyskland (FördrS 96 och 97/2004), Frankrike (FördrS 66 och 67/2005), Slovakien (FördrS 116 och 117/2007), Estland (FördrS 12 och 13/2008), Italien (FördrS 23 och 24/2008) Lettland (FördrS 33 och 34/2008), Polen (FördrS 46 och 47/2008), Bulgarien (FördrS 116 och 117/2008), Slovenien (FördrS 22 och 23/2009), Tjeckien (FördrS 53 och 54/2009), Spanien (FördrS 38 och 39/2010), de nordiska länderna (Danmark, Island, Norge och Sverige, FördrS 10, 11 och 12/2013), Amerikas förenta stater (FördrS 41 och 42/2013), Storbritannien (FördrS 49 och 50/2013), Luxemburg (FördrS 59 och 60/2013) och Israel (FördrS 34 och 35/2012). Dessutom har Finland ingått en överenskommelse med Europeiska rymdorganet (ESA) (FördrS 94 och 95/2004), Västeuropeiska unionen (WEU) (FördrS 41 och 42/1998), Organisationen för gemensamt försvarsmaterielsamarbete i Europa (OCCAR) (FördrS 109 och 110/2008) och Nordatlantiska fördragsorganisationen (Nato) (FördrS 7 och 8/2013). Finland har också den 10 maj 2012 godkänt det avtal om skyddande av säkerhetsklassificerad information som undertecknades mellan EU:s medlemsstater i maj 2011. Finland har den 8 augusti 2014 godkänt det med Schweiz den 28 januari 2014 undertecknade informationssäkerhetsavtalet

och den 11 februari 2014 undertecknat ett informationssäkerhetsavtal med Kroatien.

Beslut om att lämna ut en uppgift som avses i 30 a § fattas av försvarsmakten, som samtidigt bedömer förutsättningarna för att lämna ut uppgiften. Försvarsmakten ska dock kunna lämna ut en sekretessbelagd uppgift, som har producerats av en annan part än försvarsmakten, endast med samtycke av vederbörande. En bestämmelse om denna sak föreslås i 2 mom.

Uppgifterna ska enligt 3 mom. få lämnas ut med en teknisk förbindelse.

2 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

3 Förhållandet till grundlagen och lagstiftningsordning

3.1 Offentliga förvaltningsuppgifter

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- eller rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.

Grundlagsutskottet har behandlat givandet av offentliga förvaltningsuppgifter till någon annan än en myndighet t.ex. i sina utlåtanden GrUU 28/2001 rd, GrUU 2/2002 rd, GrUU 67/2002 rd, GrUU 47/2005 rd, GrUU 5/2006 rd, GrUU 11/2006 rd, GrUU 20/2006 rd och GrUU 27/2014 rd.

Tryggande av kraven på rättssäkerhet och god förvaltning på det sätt som avses i 124 § i grundlagen, innebär att de allmänna förvaltningslagarna iakttas när ärenden behandlas och att de som handlägger ärenden handlar under tjänsteansvar (GrUU 46/2002 rd, s. 9 och GrUU 20/2006, s. 2).

I samband med regeringspropositionen 139/2005 rd har grundlagsutskottet dragit upp den riktlinjen (GrUU 47/2005) att i flygtrafikuppgifter inte ingår någon betydande

utövning av offentlig makt. Skötseln av uppgifterna går främst ut på konkret förvaltningsverksamhet, där rättssäkerhetsgarantierna bygger på exakta och korrekta bestämmelser, personalens utbildning och behörighet samt en betryggande övervakning av verksamheten. Grundlagsutskottet har ansett att det inte är problematiskt med tanke på 124 § i grundlagen att flygtrafiktjänster ordnas på åtgärd av leverantören av flygtrafikledningstjänster. Sålunda finns det vad gäller flygtrafiktjänster inget behov att komplettera bestämmelserna så att i dem skulle inbegripas hänvisningar till de allmänna förvaltningslagarna eller föreskrivas om förfarandena för rättelseyrkande och ändringssökande.

Riksdagens justitieombudsman gav den 30 april 2012 ett beslut i ett ärende som gällde offentliga förvaltningsuppgifter inom luftfarten (1634/2/2012). I beslutet av riksdagens justitieombudsman förutsattes det att det av lagstiftningen på luftfartsområdet tydligare ska framgå vilka bestämmelser som är förknippade med offentliga förvaltningsuppgifter och hur en god förvaltning och de grundläggande fri- och rättigheterna tryggas vid utförandet av uppgifterna.

De i regeringspropositionen ingående uppgifterna inom territorialövervakningens område som föreslås för leverantören av flygtrafikledningstjänster och cellen för luftrumspanering hör till samma uppgiftshelhet som grundlagsutskottets ställningstagande om flygtrafiktjänster och riksdagens justitieombudsmans ställningstagande, vilka nämns ovan. I propositionen ingår inga offentliga förvaltningsuppgifter som skulle innebära formellt utövande av offentlig makt, i samband med vilka offentlig makt skulle utövas genom att förvaltningsbeslut fattas.

De i propositionen ingående territorialövervakningsuppgifterna för den utsedda leverantören av flygtrafikledningstjänster och cellen för luftrumspanering (24 a §), meddelande av territorieförseelse och territoriekränkning (24 b §) och tryggheten av ett statsluftfartygs territorialövervakningsuppdrag (24 c §) är främst konkret förvaltningsverksamhet. Rättssäkerhetsgarantierna bygger på exakta och korrekta bestämmelser, personalens utbildning och behörighet samt en betryggande övervakning av verksamhe-

ten. I fråga om uppgifterna finns det inget behov att särskilt föreskriva så att i de föreslagna bestämmelserna skulle inbegripas hänvisningar till de allmänna förvaltningslagarna eller föreskrivas om förfarandena för rättelseyrkande och ändringssökande.

Av operativtekniska skäl och med tanke på kostnadseffektiviteten har det varit ändamålsenligt att ordna verksamheten vid cellen för luftrumspanering i samband med leverantören av flygtrafikledningstjänster. Med tanke på försvaret är det viktigt att bl.a. luftrumspaneringen görs av en nationell aktör och att försvarsmakten är delaktig i den. I cellen för luftrumspanering finns både militärpersoner och civila personer.

Det kan anses att den föreslagna lagstiftningen svarar mot den exakthet och korrekthet som grundlagsutskottet förutsätter.

3.2 Skydd för privatlivet

I förslaget till lag ingår bestämmelser som är av betydelse med tanke på det skydd för privatlivet om vilket föreskrivs i 10 § i grundlagen. Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen ska närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag.

Personuppgiftslagen är en allmän lag som gäller skydd för personuppgifter. Om det finns ett behov att avvika från de förpliktelse som föreskrivs i personuppgiftslagen, ska om detta föreskrivas särskilt i lag. Viktiga mål för regleringen med tanke på skyddet för personuppgifter är registreringens syfte, innehållet i de registrerade personuppgifterna, tillåtna användningsändamål, inklusive möjligheterna att lämna ut uppgifterna, sammanslagning av personregister samt möjligheten att överlåta uppgifter via en teknisk anslutning och bevaringstiden för uppgifterna (GrUU 25/1998 rd, GrUU 14/2002 rd, GrUU 12/2002 rd).

I propositionen föreslås det att i lagen ska tas in ny reglering gällande ett register för territorialövervakningens tillstånds- och övervakningsärenden, användningsändamålet för registret och uppgiftsinnehållet samt bevaringstiden för uppgifterna och utlämnandet av uppgifter. Registrets uppgiftsinnehåll, uppgiftskällor och hanteringen av uppgifterna grundar sig på de uppgifter som i lag har

föreskrivits för försvarsmakten och andra territorialövervakningsmyndigheter. Den hantering av personuppgifter som dessa uppdrag förutsätter är således möjlig redan med stöd av personuppgiftslagen. Utlämnande av uppgifter till myndigheter i en främmande stat förutsätter dock specialreglering, eftersom det i de uppgifter som det finns ett behov att lämna ut, kan finnas också sekretessbelagda uppgifter.

Den föreslagna regleringen kan anses motsvara den exakthet och korrekthet som grundlagsutskottet förutsätter.

3.3 Rättigheter som sammanhänger med yttrandefriheten

I 14 och 19 § i den föreslagna lagen ingår reglering som kan bedömas med tanke på den yttrandefrihet och offentlighet som föreskrivs i 12 § i grundlagen. Yttrandefriheten har i grundlagen behandlats så att den är omfattande. I den ingår rätt att framföra, sprida och ta emot meddelanden utan att någon i förväg hindrar detta.

Den nuvarande bestämmelsen i 14 § om tillståndsplikt för flygfotografering ska preciseras så att bestämmelsen omfattar olika sätt att uppta information. Tillstånd kan beviljas, om verksamheten inte äventyrar Finlands territorialövervakning eller om risken i väsentlig grad kan minskas genom tillståndsbestämmelserna. För övervakning av att tillståndsbestämmelserna följs kan det bestämmas att de upptagningar som tagits utgående från tillståndet ska visas för tillståndsmyn-

digheten, som enligt 19 § dessutom kan begränsa offentliggörandet av upptagningarna eller förbjuda det, om materialet innehåller information som är viktig med tanke på försvaret och vars offentliggörande kan skada eller äventyra försvarets intressen.

Grundlagsutskottet har bedömt förslag till bestämmelser om tillståndsplikt för fotografering och annan upptagning av vissa objekt som är i försvarsmaktens användning (GrUU 51/2006 rd). Utskottet konstaterade att bestämmelserna om tillståndsplikt för fotografering av försvarsskäl är motiverade och att regleringen i sig inte utgör ett problem med tanke på grundlagen. I tillståndet kan enligt motiveringarna till propositionen bestämmas att bildmaterial eller annat material som uppkommit ska visas för tillståndsmyndigheten för att det ska kunna övervakas att tillståndsbestämmelserna har följts.

Den reglering av tillståndsplikten för undersökning, tillståndsvillkoren, visandet av upptagningar för tillståndsmyndigheten och tillståndsmyndighetens möjlighet att begränsa eller förbjuda offentliggörandet av upptagningar, vilken ingår i propositionen, svarar mot den exakthet och noggrannhet som grundlagsutskottet förutsätter.

I propositionen ingår inga bestämmelser som skulle kräva sådan lagstiftningsordning som gäller för grundlag. Därmed kan den föreslagna lagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av territorialövervakningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i territorialövervakningslagen (755/2000) 12 § 2 mom. och 20 § 3 mom., av dem 20 § 3 mom. sådant det lyder i lag 514/2013,

ändras 5 §, rubriken till 3 kap., 14, 19, 22, 23, 24 a, 30, 37 och 42 §, av dem 14 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1019/2002, 22 § sådan den lyder i lag 514/2013, 23 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1330/2009, 24 a § sådan den lyder i lag 1330/2009 och 30 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 589/2005, samt

fogas till lagen nya 24 b, 24 c, 30 a, 34 a, 36 a och 36 b § som följer:

5 §

Statsluftfartyg och statsfartyg

Ett statsluftfartyg från en främmande stat får ankomma till finskt territorium och uppehålla sig i landet endast med stöd av ett för Finland förpliktande internationellt avtal eller med stöd av ett tillstånd, om inte något annat föreskrivs i 2 eller 3 mom. Detsamma gäller statsfartyg från en främmande stat, om det inte är fråga om oskadlig genomfart.

När ett statsluftfartyg eller ett statsfartyg med en främmande stats statsöverhuvud ombord anländer till Finland på officiellt besök får fartyget ankomma till finskt territorium och göra uppehåll i landet utan tillstånd enligt 1 mom. I ett sådant fall ska dock anmälan om fartygets ankomst till finskt territorium och uppehåll i landet göras på förhand till huvudstaben.

En främmande stats statsluftfartyg eller statsfartyg får på begäran av en territorialövervakningsmyndighet eller en annan myndighet utan tillstånd enligt 1 mom. komma in på finskt territorium för ett brådskande räddningsuppdrag, ett gränssäkerhetsuppdrag, ett uppdrag som gäller avvärijande av miljöskador eller för att assistera vintersjöfarten. Andra myndigheter än territorialövervakningsmyndigheterna ska utan dröjsmål underrätta huvudstaben om sin begäran.

Över en flygning som företas av en främmande stats statsluftfartyg ska till leverantören av flygtrafikledningstjänster före ankomsten till finskt territorium sändas en tillbörlig färdplan. En främmande stats statsfartyg som ankommer till finskt territorium i annat syfte än oskadlig genomfart ska före ankomsten till finskt territorium meddela territorialövervakningsmyndigheten tid och plats för överskridandet av territorialvattengränsen.

3 kap.

Tillståndsplikt för undersökning

14 §

Undersökning från luftfartyg av objekt som är av betydelse för försvaret

Om inte något annat följer av ett internationellt fördrag som är förpliktande för Finland, är det inom finskt territorium utan tillstånd förbjudet att från luftfartyg eller andra anordningar som rör sig i luften under flygningen med elektromagnetiska eller akustiska metoder för fotografering eller bildupptagning ta upp information om

1) områden där luftfart med stöd av 11 § 1 mom. i luftfartslagen (864/2014) varaktigt är inskränkt,

2) fästningsområden, fort eller kasernområden,

3) örlogshamnar eller militära flygplatser,

4) försvarsmaktens depåer eller upplag,

5) försvarsmaktens signalstationer, antennfält, försvarsanläggningar eller försvarsanordningar,

6) försvarsmaktens eller Gränsbevakningsväsendets terrängövningar.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller inte upptagning av information för privat bruk från ett luftfartyg i allmän trafik.

19 §

Förutsättningar för beviljande och återkallande av tillstånd

Tillstånd att undersöka och kartlägga havsbotten enligt 12 §, undersöka marken enligt 13 §, undersöka objekt från luftfartyg enligt 14 § samt utöva aktivitet enligt 17 § 1 mom. beviljas, om verksamheten inte utsätter den finska territorialövervakningen för risker eller om riskerna väsentligt kan minskas genom tillståndsbestämmelser.

Tillståndet kan förenas med sådana villkor i fråga om verksamheten, den utrustning som används i verksamheten och utrustningens tekniska egenskaper samt i fråga om området och tidpunkten för verksamheten, vilka är nödvändiga med tanke på territorialövervakningen och sökandens säkerhet.

I syfte att övervaka att tillståndsbestämmelserna följs kan det bestämmas att de upptagningar som gjorts med tillstånd ska visas för tillståndsmyndigheten. Tillståndsmyndigheten kan begränsa eller förbjuda offentliggörandet av upptagningarna, om materialet innehåller för försvaret viktig information vars offentliggörande kunde skada eller äventyra försvarets intressen.

Tillståndet kan återkallas om

1) den som erhållit tillstånd bryter mot tillståndsvillkoren,

2) den som ansökt om tillstånd gett tillståndsmyndigheten vilseledande uppgifter om sin verksamhet eller dess syfte, eller om

3) en väsentlig förändring i de förhållanden som inverkat på tillståndsprövningen inträffat efter det att tillståndet beviljats.

22 §

Ändrings sökande

I ett beslut som huvudstaben eller marin-staben fattat i ett tillståndsärende som avses i detta kapitel får ändring sökas genom besvär enligt förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Ett beslut om återkallande av tillstånd iaktas även om besvär anförs, om inte besvärsmyndigheten förbjuder verkställigheten av beslutet.

23 §

Territorialövervakningsmyndigheterna

Territorialövervakningsmyndigheter är militär-, gränsbevaknings-, polis- och tullmyndigheterna samt dessas tjänstemän som förordnats att sköta territorialövervakning.

Trafikverket och Trafiksäkerhetsverket är territorialövervakningsmyndigheter inom sina verksamhetsområden.

Försvarsministeriet leder och samordnar territorialövervakningsmyndigheternas verksamhet i frågor som hör till tillämpningsområdet för denna lag, om inte något annat följer av den behörighet som innehas av försvarsmaktens överbefälhavare.

24 a §

Territorialövervakningsuppgifter som ska skötas av den utsedda leverantören av flygtrafikledningstjänster och cellen för luft-rumsplanering

Den leverantör av flygtrafikledningstjänster som avses i luftfartslagen samt den cell för luftrumsplanering som avses i kommissionens förordning (EG) nr 2150/2005 om gemensamma regler för en flexibel användning av luftrummet bistår territorialövervakningsmyndigheterna genom att sköta sådana territorialövervakningsuppgifter som avses i denna lag inom sina verksamhetsområden, dock inte uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt.

24 b §

Anmälan om territorieförseelser och territoriekränkningar

Leverantören av flygtrafikledningstjänster och cellen för luftrumspanering ska anmäla territorieförseelser eller territoriekränkningar som de har upptäckt och hot om territorieförseelse eller territoriekränkning till en militärmyndighet eller en gränsbevakningsmyndighet samt vidta till buds stående åtgärder för att förhindra territorieförseelser och territoriekränkningar.

24 c §

Tryggande av ett statsluftfartygs territorialövervakningsuppdrag

Leverantören av flygtrafikledningstjänster och cellen för luftrumspanering ska på territorialövervakningsmyndighetens begäran trygga obehindrad användning av luftrummet för ett statsluftfartyg som utför ett territorialövervakningsuppdrag.

Bestämmelser om samordning av civil och militär luftfart finns i 107 § i luftfartslagen.

30 §

Teknisk övervakning

Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet har på områden som är i deras besittning samt vid havskusten, på havet och i luftrummet rätt att företa teknisk övervakning av byggnader som är avsedda för något annat ändamål än som stadigvarande bostad, eller av annars hemfridsskyddade byggnader eller områden, som en del av territorialövervakningen samt för att förebygga brott som avses i 44 § och i 17 kap. 7 b § i strafflagen (39/1889) och för att identifiera personer som är misstänkta för sådana brott samt för att bevaka särskilda övervakningsobjekt.

Med teknisk övervakning avses i samband med övervakning av sjötrafiken, lufttrafiken eller ett särskilt objekt iakttagande eller avlyssning av på förhand ospecificerade personer med hjälp av en teknisk apparat samt automatisk upptagning av ljud eller bild. Upp-

tagningar som uppkommer vid teknisk övervakning och som inte bifogats till förundersökningsmaterialet ska förstöras senast ett år efter att upptagningarna sannolikt inte längre behövs för det ändamål som de var avsedda för.

Trafikverket har under de förutsättningar som föreskrivs i denna paragraf och utöver vad som föreskrivs någon annanstans om Trafikverkets uppgifter och behörighet rätt att för territorialövervakningen företa annan teknisk övervakning än sådan som riktar sig mot luftrummet.

Det ges ingen separat information om teknisk övervakning i luftrummet, på havet eller från havskusten ut mot havet. När det gäller annan teknisk övervakning ska information ges med ett lämpligt tecken.

30 a §

Lägesbild för territorialövervakningen

Försvarsmakten ska sammanställa en lägesbild för territorialövervakningen för övervakning och tryggande av Finlands territoriella integritet och det beslutsfattande som gäller detta samt för stödjande av andra myndigheter. Lägesbilden sammanställs av behövliga uppgifter som försvarsmakten får i samband med territorialövervakningen eller av andra territorialövervakningsmyndigheter, av myndigheterna i en främmande stat och av internationella organ. För lägesbilden har försvarsmakten rätt att av leverantören av flygtrafikledningstjänster och av flygplatsoperatören få uppgifter om flygtrafiken samt andra uppgifter som är av betydelse för territorialövervakningen.

I lägesbildsuppgifterna får det ingå personuppgifter, om personuppgifterna sammanhänger med tillstånd som avses i denna lag eller om det är nödvändigt att behandla personuppgifterna vid övervakningen av att tillståndsvillkoren eller de i denna lag föreskrivna begränsningarna i att röra sig på vissa områden och i annan verksamhet iakttas och vid utredning av en misstänkt territorieförseelse eller territoriekränkning.

34 a §

Tryggande av användningen av maktmedel i luftrummet

Utöver vad som i luftfartslagen föreskrivs om användning av luftrummet, ska leverantören av flygtrafikledningstjänster och cellen för luftrumsplanering på territorialmyndighetens begäran begränsa användningen av luftrummet för att trygga användningen av maktmedel enligt 31 – 33 § och för avvärjande av fientlig verksamhet enligt 34 § samt i detta syfte bereda statsluftfartygen obehindrad användning av luftrummet.

36 a §

Register över territorialövervakningens tillstånds- och övervakningsärenden

Registret över territorialövervakningens tillstånds- och övervakningsärenden är ett permanent personregister som är avsett för riksomfattande användning. Registret förs för handläggning av ansökan, anmälan, utlåtande och beslut som gäller ankomst till landet, uppehåll och rörelse i landet och annan tillståndspliktig verksamhet som avses i denna lag samt för övervakning av att förbud och begränsningar enligt denna lag samt tillståndsvillkor iakttas. Huvudstaben är registeransvarig och den förvaltningsenhet inom försvarsmakten som behandlar territorialövervakningsärenden är registeransvarig inom sitt verksamhetsområde.

Uppgifter som får föras in om en person som ankommer till finskt territorium, som uppehåller sig på ett skyddsområde eller någon annanstans där det krävs tillstånd för att uppehålla sig eller som bedriver tillståndspliktig verksamhet är

- 1) namn, födelsetid och personbeteckning,
- 2) kön,
- 3) modersmål,
- 4) medborgarskap, avsaknad av medborgarskap och nationalitet,
- 5) födelsestat och födelsekommun,
- 6) hemstat och hemkommun,
- 7) adress, telefonnummer eller andra kontaktuppgifter,

8) uppgifterna i personens resedokument

9) yrke och arbetsgivare.

I registret får det dessutom föras in uppgifter med behövliga beskrivningar, omständigheter och specificeringar kring uppgift, åtgärd eller händelse inom territorialövervakningen.

36 b §

Gallring av uppgifter

Uppgifterna om en person ska gallras ur registret över territorialövervakningens tillstånds- och övervakningsärenden senast fem år efter det beslutet fattades, tillståndet förföll, giltighetstiden för tillståndet gick ut eller den senaste uppgiften fördes in i registret, om inte uppgifterna fortsättningsvis behövs för ett enskilt tjänsteuppdrag.

37 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter för ett territorialövervakningsuppdrag

En territorialövervakningsmyndighet, leverantören av flygtrafikledningstjänster och cellen för luftrumsplanering har trots sekretessbestämmelserna rätt att ge varandra i 30 a och 36 a § avsedda uppgifter, om uppgiftsmottagaren behöver dem i sitt territorialövervakningsuppdrag.

Uppgifterna får också lämnas ut genom en teknisk förbindelse.

42 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till en främmande stats myndighet och till ett internationellt organ

Försvarsmakten har rätt att trots sekretessbestämmelserna ge en lägesbild för territorialövervakningen enligt 30 a § och uppgifter som anknyter till lägesbilden också till den myndighet som svarar för territorialövervakningen i en främmande stat eller till ett internationellt organ, om uppgifterna behövs för territorialövervakningen i en främmande stat.

Om det i en uppgift som avses i 1 mom. ingår information som erhållits från en annan

territorialövervakningsmyndighet eller från leverantören av flygtrafikledningstjänster eller cellen för luftrumspanering, får uppgiften överlåtas vidare endast med samtycke av den part som har producerat informationen.

Uppgifterna får också lämnas ut genom en teknisk förbindelse.

_____

Denna lag träder i kraft den

Helsingfors den 4 december 2014

Statsminister

ALEXANDER STUBB

Försvarsminister *Carl Haglund*

Lag**om ändring av territorialövervakningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i territorialövervakningslagen (755/2000) 12 § 2 mom. och 20 § 3 mom., av dem 20 § 3 mom. sådant det lyder i lag 514/2013,
ändras 5 §, rubriken till 3 kap., 14, 19, 22, 23, 24 a, 30, 37 och 42 §, av dem 14 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1019/2002, 22 § sådan den lyder i lag 514/2013, 23 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1330/2009, 24 a § sådan den lyder i lag 1330/2009 och 30 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 589/2005, samt
foga still lagen en ny 24 b, 24 c, 30 a, 34 a och 36 b § som följer:

Gällande lydelse

5§

Statsluftfartyg och statsfartyg

Ett statsluftfartyg från en främmande stat får ankomma till finskt territorium och uppehålla sig i landet endast med stöd av ett för Finland förpliktande internationellt avtal eller med stöd av ett tillstånd, om inte något annat bestäms i 2 och 3 mom. Detsamma gäller statsfartyg från en främmande stat, om det inte är fråga om oskadlig genomfart.

När ett statsluftfartyg eller ett statsfartyg med en främmande stats statsöverhuvud ombord anländer till Finland på officiellt besök får fartyget ankomma till finskt territorium och göra uppehåll i landet utan tillstånd enligt 1 mom. Härvid skall dock anmälan om fartygets ankomst till finskt territorium och uppehåll i landet göras på förhand till huvudstaben.

En främmande stats statsluftfartyg eller statsfartyg får på begäran av en territorialövervakningsmyndighet eller en annan myndighet utan tillstånd enligt 1 mom. komma in på finskt territorium för ett brådskande räddningsuppdrag eller ett uppdrag som gäller avvärijande av miljöskador eller för att assistera vintersjöfarten. Andra myndigheter än territorialövervakningsmyndigheterna skall utan dröjsmål underrätta huvudstaben om sin begäran.

Över en flygning som företags av en främmande stats statsluftfartyg skall till distrikts-

Föreslagen lydelse

5§

Statsluftfartyg och statsfartyg

Ett statsluftfartyg från en främmande stat får ankomma till finskt territorium och uppehålla sig i landet endast med stöd av ett för Finland förpliktande internationellt avtal eller med stöd av ett tillstånd, om inte något annat föreskrivs i 2 eller 3 mom. Detsamma gäller statsfartyg från en främmande stat, om det inte är fråga om oskadlig genomfart.

När ett statsluftfartyg eller ett statsfartyg med en främmande stats statsöverhuvud ombord anländer till Finland på officiellt besök får fartyget ankomma till finskt territorium och göra uppehåll i landet utan tillstånd enligt 1 mom. I ett sådant fall ska dock anmälan om fartygets ankomst till finskt territorium och uppehåll i landet göras på förhand till huvudstaben.

En främmande stats statsluftfartyg eller statsfartyg får på begäran av en territorialövervakningsmyndighet eller en annan myndighet utan tillstånd enligt 1 mom. komma in på finskt territorium för ett brådskande räddningsuppdrag, *ett gränssäkerhetsuppdrag*, ett uppdrag som gäller avvärijande av miljöskador eller för att assistera vintersjöfarten. Andra myndigheter än territorialövervakningsmyndigheterna ska utan dröjsmål underrätta huvudstaben om sin begäran.

Över en flygning som företas av en främmande stats statsluftfartyg ska till *leverantö-*

flygledningen före ankomsten till finskt territorium sändas en färdplan som uppgjorts enligt de luftfartsbestämmelser som iakttas i Finland. En främmande stats statsfartyg som ankommer till finskt territorium i annat syfte än oskadlig genomfart skall före ankomsten till finskt territorium meddela territorialövervakningsmyndigheten tid och plats för överskridandet av territorialvattengränsen.

3 kap.

Undersökning och kartläggning av havsbotten, undersökning av marken och flygfotografering från luftfartyg

12 §

Undersökning och kartläggning av havsbotten

I syfte att övervaka iakttagandet av tillståndsbestämmelserna kan förordnas att registreringar som gjorts med tillstånd skall visas för tillståndsmyndigheten.

14 §

Flygfotografering

Om inte något annat följer av ett internationellt fördrag som är förpliktande för Finland är det inom finskt territorium utan tillstånd förbjudet att från luftfartyg eller andra anordningar som rör sig i luften under flygningen och med användning av apparatur för upptagning av elektromagnetisk strålning fotograferas

- 1) områden där luftfart med stöd av 7 § 1 mom. luftfartslagen (281/1995) varaktigt är inskränkt,
- 2) fästningsområden, fort eller kasernområden,
- 3) örlogshamnar eller militära flygplatser,
- 4) försvarsmaktens depåer eller upplag,
- 5) försvarsmaktens signalstationer, antennfält, försvarsanläggningar eller försvarsanordningar,
- 6) försvarsmaktens eller gränsbevaknings-

ren av flygtrafikledningstjänster före ankomsten till finskt territorium sändas *en tillbörlig färdplan*. En främmande stats statsfartyg som ankommer till finskt territorium i annat syfte än oskadlig genomfart ska före ankomsten till finskt territorium meddela territorialövervakningsmyndigheten tid och plats för överskridandet av territorialvattengränsen.

3 kap.

Tillståndsplikt för undersökning

(upphävs, se 19 § 3 mom)

14 §

Undersökning från luftfartyg av objekt som är av betydelse för försvaret

Om inte något annat följer av ett internationellt fördrag som är förpliktande för Finland, är det inom finskt territorium utan tillstånd förbjudet att från luftfartyg eller andra anordningar som rör sig i luften under flygningen *med elektromagnetiska eller akustiska metoder för fotografering eller bildupptagning ta upp information om*

- 1) områden där luftfart med stöd av 11 § 1 mom. i luftfartslagen (864/2014) varaktigt är inskränkt,
- 2) fästningsområden, fort eller kasernområden,
- 3) örlogshamnar eller militära flygplatser,
- 4) försvarsmaktens depåer eller upplag,
- 5) försvarsmaktens signalstationer, antennfält, försvarsanläggningar eller försvarsanordningar,
- 6) försvarsmaktens eller Gränsbevaknings-

väsendet terrängövningar.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller inte foto-grafering för privat bruk från ett luftfartyg som rör sig i en flygled.

I syfte att övervaka iakttagandet av tillståndsbestämmelserna kan förordnas att upptagningar som gjorts med tillstånd skall visas för tillståndsmyndigheten.

19 §

Beviljande och återkallande av tillstånd

Tillstånd att undersöka och kartlägga havsbotten enligt 12 §, undersöka marken enligt 13 §, flygfotografera enligt 14 § samt utöva aktivitet enligt 17 § 1 mom. beviljas, om verksamheten inte utsätter territorialövervakningen för risker eller om riskerna väsentligt kan minskas genom tillståndsbestämmelser.

I tillståndet kan meddelas sådana bestämmelser om verksamheten och den utrustning som används för den som är nödvändiga med tanke på territorialövervakningen och sökandens säkerhet samt om det område där verksamheten får bedrivas och om tidpunkten för verksamheten.

(se 12 § 2 mom. och 14 § 3 mom.)

Tillståndet kan återkallas om

- 1) den som erhållit tillstånd bryter mot tillståndsbestämmelserna,
- 2) den som ansökt om tillstånd gett tillståndsmyndigheten vilseledande uppgifter om sin verksamhet eller dess syfte, eller om
- 3) en väsentlig förändring i de förhållanden som inverkat på tillståndsprövningen inträffat efter det att tillståndet beviljats.

väsenedets terrängövningar.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller inte upptagning av information för privat bruk från ett luftfartyg i allmän trafik.

19 §

Förutsättningar för beviljande och återkallande av tillstånd

Tillstånd att undersöka och kartlägga havsbotten enligt 12 §, undersöka marken enligt 13 §, undersöka objekt från luftfartyg enligt 14 § samt utöva aktivitet enligt 17 § 1 mom. beviljas, om verksamheten inte utsätter den finska territorialövervakningen för risker eller om riskerna väsentligt kan minskas genom tillståndsbestämmelser.

Tillståndet kan förenas med sådana villkor i fråga om verksamheten, den utrustning som används i verksamheten och utrustningens tekniska egenskaper samt i fråga om området och tidpunkten för verksamheten, vilka är nödvändiga med tanke på territorialövervakningen och sökandens säkerhet.

I syfte att övervaka att tillståndsbestämmelserna följs kan det bestämmas att de upptagningar som gjorts med tillstånd ska visas för tillståndsmyndigheten. Tillståndsmyndigheten kan begränsa eller förbjuda offentliggörandet av upptagningarna, om materialet innehåller för försvaret viktig information vars offentliggörande kunde skada eller äventyra försvarets intressen.

Tillståndet kan återkallas om

- 1) den som erhållit tillstånd bryter mot tillståndsvillkoren,
- 2) den som ansökt om tillstånd gett tillståndsmyndigheten vilseledande uppgifter om sin verksamhet eller dess syfte, eller om
- 3) en väsentlig förändring i de förhållanden som inverkat på tillståndsprövningen inträffat efter det att tillståndet beviljats.

20 §

Tillståndsmyndighet och tillståndsansökan

 Ett ärende som gäller beviljande eller återkallande av tillstånd för verksamhet som avses i 14 § 1 mom. 1 punkten och som bedrivs inom gränszonen handläggs och avgörs dock av gränsbevakningsväsendet. (upphävs)
 -----

22 §

Ändringsökande

I ett beslut som huvudstaben, marinstaben eller staben för gränsbevakningsväsendet fattat i ett tillståndsärende som avses i detta kapitel får ändring sökas genom besvär enligt förvaltningsprocesslagen (586/1996). Ett beslut om återkallande av tillstånd iaktas även om besvär anförs, om inte besvärsmyndigheten förbjuder verkställigheten av beslutet.

(22 § har ändrats genom L 514/2013, som träder i kraft 1.1.2015. Den tidigare formen lyder:)

22 §

Ändringsökande

I ett beslut av huvudstaben, staben för ett truppförband och staben för gränsbevakningsväsendet som gäller ett i detta kapitel avsett tillståndsärende får ändring sökas genom besvär enligt förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Ett beslut om återkallande av tillstånd iaktas trots att besvär har anförts, om inte besvärsmyndigheten förbjuder verkställigheten av beslutet.

23 §

Territorialövervakningsmyndigheterna

Territorialövervakningsmyndigheter är militär-, gränsbevaknings-, polis- och tullmyn-

22 §

Ändringsökande

I ett beslut som huvudstaben eller marinstaben fattat i ett tillståndsärende som avses i detta kapitel får ändring sökas genom besvär enligt förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Ett beslut om återkallande av tillstånd iaktas även om besvär anförs, om inte besvärsmyndigheten förbjuder verkställigheten av beslutet.

23 §

Territorialövervakningsmyndigheterna

Territorialövervakningsmyndigheter är militär-, gränsbevaknings-, polis- och tullmyn-

digheterna samt de tjänstemän som förordnats till territorialövervakning.

Trafikverket är på sitt verksamhetsområde territorialövervakningsmyndighet, och det jämföras med de i 1 mom. avsedda territorialövervakningsmyndigheterna, om inte något annat bestäms nedan i denna lag.

Försvarsministeriet leder och samordnar territorialövervakningsmyndigheternas verksamhet i frågor som hör till tillämpningsområdet för denna lag, om inte något annat följer av den behörighet som innehas av försvarsmaktens överbefälhavare.

24 a §

Territorialövervakningsuppgifter som ska skötas av utsedda leverantörer av flygtrafikledningstjänster

När kommunikationsministeriet i enlighet med vad som bestäms i luftfartslagen utser en leverantör av flygtrafikledningstjänster kan ministeriet kräva att den utsedda tjänsteleverantören biträder territorialövervakningsmyndigheterna genom att sköta territorialövervakningsuppgifter enligt denna lag inom sitt eget verksamhetsområde. Kommunikationsministeriet och försvarsministeriet kommer sinsemellan överens om de grunder enligt vilka de territorialövervakningsuppgifter som sköts av utsedda leverantörer av flygtrafikledningstjänster ska organiseras i praktiken. En leverantör av flygtrafikledningstjänster kan inte tilldelas en uppgift som innebär betydande utövning av offentlig makt.

En i 1 mom. avsedd leverantör av flygtrafikledningstjänster ska meddela militär- och gränsbevakningsmyndigheterna om territorieförseelser och territoriekränkningar eller hot om sådana samt med de medel som står till buds vidta åtgärder för att förhindra territorieförseelser och territoriekränkningar.

(ny)

(se 24 a § 2 mom)

digheterna samt dessas tjänstemän som förordnats att sköta territorialövervakning.

Trafikverket och Trafiksäkerhetsverket är territorialövervakningsmyndigheter inom sina verksamhetsområden.

Försvarsministeriet leder och samordnar territorialövervakningsmyndigheternas verksamhet i frågor som hör till tillämpningsområdet för denna lag, om inte något annat följer av den behörighet som innehas av försvarsmaktens överbefälhavare.

24 a §

Territorialövervakningsuppgifter som ska skötas av den utsedda leverantören av flygtrafikledningstjänster och cellen för luftfrumsplanering

Den leverantör av flygtrafikledningstjänster som avses i luftfartslagen samt den cell för luftfrumsplanering som avses i kommissionens förordning (EG) nr 2150/2005 om gemensamma regler för en flexibel användning av luftrummet bistår territorialövervakningsmyndigheterna genom att sköta sådana territorialövervakningsuppgifter som avses i denna lag inom sina verksamhetsområden, dock inte uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt.

24 b §

Anmälan om territorieförseelser och territoriekränkningar

Leverantören av flygtrafikledningstjänster och cellen för luftfrumsplanering ska anmäla

territorieförseelser eller territoriekränkningar som de har upptäckt och hot om territorieförseelse eller territoriekränkning till en militärmyndighet eller en gränsbevakningsmyndighet samt vidta till buds stående åtgärder för att förhindra territorieförseelser och territoriekränkningar.

(ny)

24 c §

Tryggande av ett statsluftfartygs territorialövervakningsuppdrag

Leverantören av flygtrafikledningstjänster och cellen för luftrumspanering ska på territorialövervakningsmyndighetens begäran trygga obehindrad användning av luftrummet för ett statsluftfartyg som utför ett territorialövervakningsuppdrag.

Bestämmelser om samordning av civil och militär luftfart finns i 107 § i luftfartslagen.

30 §

30 §

Teknisk övervakning

Teknisk övervakning

Försvarmakten och gränsbevakningsväsendet har på det område som är i deras besittning samt vid havskusten och på havet rätt att företa teknisk övervakning av byggnader som är avsedda för något annat ändamål än som stadigvarande bostad eller av annars hemfridskyddade byggnader eller områden som en del av territorialövervakningen samt för att förebygga brott som avses i 44 § och i 17 kap. 7 b § i strafflagen (39/1889), för att identifiera personer som är misstänkta för sådana brott samt för att bevaka särskilda övervakningsobjekt.

Med teknisk övervakning avses i samband med övervakningen av sjötrafiken eller ett särskilt objekt iakttagande eller avlyssning av på förhand ospecificerade personer med hjälp av en teknisk apparat samt automatisk upptagning av ljud eller bild. Upptagningar som uppkommer vid teknisk övervakning och som inte hänför sig till förundersökningsmaterialet skall förstöras senast ett år efter att materialet sannolikt inte längre behövs för det ändamål som det var avsett för.

Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet har på områden som är i deras besittning samt vid havskusten, på havet och i luftrummet rätt att företa teknisk övervakning av byggnader som är avsedda för något annat ändamål än som stadigvarande bostad, eller av annars hemfridskyddade byggnader eller områden, som en del av territorialövervakningen samt för att förebygga brott som avses i 44 § och i 17 kap. 7 b § i strafflagen (39/1889) och för att identifiera personer som är misstänkta för sådana brott samt för att bevaka särskilda övervakningsobjekt.

Med teknisk övervakning avses i samband med övervakning av sjötrafiken, lufttrafiken eller ett särskilt objekt iakttagande eller avlyssning av på förhand ospecificerade personer med hjälp av en teknisk apparat samt automatisk upptagning av ljud eller bild. Upptagningar som uppkommer vid teknisk övervakning och som inte bifogats till förundersökningsmaterialet ska förstöras senast ett år efter att upptagningarna sannolikt inte längre behövs för det ändamål som de var avsedda för.

Trafikverket har under de förutsättningar

som föreskrivs i denna paragraf och utöver vad som föreskrivs någon annanstans om Trafikverkets uppgifter och behörighet rätt att för territorialövervakningen företa annan teknisk övervakning än sådan som riktar sig mot luftrummet.

Om teknisk övervakning på havet och från havskusten ut mot havet informeras inte särskilt. Om annan teknisk övervakning skall informeras med ett lämpligt tecken.

Det ges ingen separat information om teknisk övervakning i luftrummet, på havet eller från havskusten ut mot havet. När det gäller annan teknisk övervakning ska information ges med ett lämpligt tecken.

(ny)

30 a §

Lägesbild för territorialövervakningen

Försvarsmakten ska sammanställa en lägesbild för territorialövervakningen för övervakning och tryggnad av Finlands territoriella integritet och det beslutsfattande som gäller detta samt för stödjande av andra myndigheter. Lägesbilden sammanställs av behövliga uppgifter som försvarsmakten får i samband med territorialövervakningen eller av andra territorialövervakningsmyndigheter, av myndigheterna i en främmande stat och av internationella organ. För lägesbilden har försvarsmakten rätt att av leverantören av flygtrafikledningstjänster och av flygplatsoperatören få uppgifter om flygtrafiken samt andra uppgifter som är av betydelse för territorialövervakningen.

I lägesbildsuppgifterna får det ingå personuppgifter, om personuppgifterna sammanhänger med tillstånd som avses i denna lag eller om det är nödvändigt att behandla personuppgifterna vid övervakningen av att tillståndsvillkoren eller de i denna lag föreskrivna begränsningarna i att röra sig på vissa områden och i annan verksamhet iakttas och vid utredning av en misstänkt territorieförseelse eller territoriekränkning.

(ny)

34 a §

Tryggande av användningen av maktmedel i luftrummet

Utöver vad som i luftfartslagen föreskrivs om användning av luftrummet, ska leverantören av flygtrafikledningstjänster och cellen för luftrumsplanering på territorialmyndighetens begäran begränsa användningen av luftrummet för att trygga användningen av maktmedel enligt 31 – 33 § och för avvärjande av fientlig verksamhet enligt 34 § samt i detta syfte bereda statsluftfartygen obehindrad användning av luftrummet.

(ny)

36 a §

Register över territorialövervakningens tillstånds- och övervakningsärenden

Registret över territorialövervakningens tillstånds- och övervakningsärenden är ett permanent personregister som är avsett för riksomfattande användning. Registret förs för handläggning av ansökan, anmälan, utlåtande och beslut som gäller ankomst till landet, uppehåll och rörelse i landet och annan tillståndspliktig verksamhet som avses i denna lag samt för övervakning av att förbud och begränsningar enligt denna lag samt tillståndsvillkor iakttas. Huvudstaben är registeransvarig och den förvaltningsenhet inom försvarsmakten som behandlar territorialövervakningsärenden är registeransvarig inom sitt verksamhetsområde.

Uppgifter som får föras in om en person som ankommer till finskt territorium, som uppehåller sig på ett skyddsområde eller någon annanstans där det krävs tillstånd för att uppehålla sig eller som bedriver tillståndspliktig verksamhet är

- 10) namn, födelse- och personbeteckning,
- 11) kön,
- 12) modersmål,
- 13) medborgarskap, avsaknad av medborgarskap och nationalitet,
- 14) födelsestat och födelsekommun,
- 15) hemstat och hemkommun,
- 16) adress, telefonnummer eller andra

kontaktuppgifter,

17) *uppgifterna i personens resedokument*

18) *yrke och arbetsgivare.*

I registret får det dessutom föras in uppgifter med behövliga beskrivningar, omständigheter och specificeringar kring uppgift, åtgärd eller händelse inom territorialövervakningen.

(ny)

36 b §

Gallring av uppgifter

Uppgifterna om en person ska gallras ur registret över territorialövervakningens tillstånds- och övervakningsärenden senast fem år efter det beslutet fattades, tillståndet förföll, giltighetstiden för tillståndet gick ut eller den senaste uppgiften fördes in i registret, om inte uppgifterna fortsättningsvis behövs för ett enskilt tjänsteuppdrag.

37 §

37 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till en annan territorialövervakningsmyndighet

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter för ett territorialövervakningsuppdrag

En territorialövervakningsmyndighet kan ge en annan territorialövervakningsmyndighet information om en sekretessbelagd handling, om informationen är nödvändig för utförande av en myndighetsuppgift som föreskrivs i denna lag.

En territorialövervakningsmyndighet, leverantören av flygtrafikledningstjänster och cellen för luftrumspanering har trots sekretessbestämmelserna rätt att ge varandra i 30 a och 36 a § avsedda uppgifter, om uppgiftsmottagaren behöver dem i sitt territorialövervakningsuppdrag.

Uppgifterna får också lämnas ut genom en teknisk förbindelse.

42 §

42 §

Myndighetsavtal om internationellt samarbete

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till en främmande stats myndighet och till ett internationellt organ

Behörigt ministerium kan med de myndigheter som svarar för territorialövervakningen i Finlands grannstater och Östersjöländerna i frågor som inte hör till området för lagstiftningen eller annars kräver riksdagens samtycke sluta sådana normala samarbetsavtal av teknisk natur som har samband med det praktiska verkställandet av territorialövervakning-

Försvarsmakten har rätt att trots sekretessbestämmelserna ge en lägesbild för territorialövervakningen enligt 30 a § och uppgifter som anknyter till lägesbilden också till den myndighet som svarar för territorialövervakningen i en främmande stat eller till ett internationellt organ, om uppgifterna behövs för territorialövervakningen i en främ-

en, om inte betydande utrikes- eller säkerhetspolitiska synpunkter är förknippade med avtalet.

mande stat.

Om det i en uppgift som avses i 1 mom. ingår information som erhållits från en annan territorialövervakningsmyndighet eller från leverantören av flygtrafikledningstjänster eller cellen för luftrumsplanering, får uppgiften överlåtas vidare endast med samtycke av den part som har producerat informationen.

Uppgifterna får också lämnas ut genom en teknisk förbindelse.

Denna lag träder i kraft den